

קהילתון

בעבר "היום אקספרס"

גליון מס' 2 - שנה 41 ■ תשפ"ד

מגילת העצמאות של מדינת ישראל

מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקבוצת גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ-ישראל בשלמותה.

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו ההיסטורית והמדינית, בה חי קיומיות מילכותית, בה יצר ובסיוע תרבות לאומית וכלל-אנושית וחינוך לעולם כולו את ספר השפרים הנצח.

לאחר שחוללה העם מאורצו בכותל הדיוקן ששר לך אמונים בכל ארצות שוריו ולא חדל מתפלה ומקדוה לשוב לארצו ולחדש בהנהגת את חירותו המדינית.

מתוך קשר חוקשתי ומסורתי זה חתמו החתומים בכל דור לשוב ולתאחד במולדתם העמקית ובדורות המאוחדים שבו לארצם באמונים והכניסו מעשיות ומעשים וחינוך נשמת, חיים שפחה ועברית, בני כפרים וערים וחקלאים ושוב גדל וחיזק השליט על עסקי התרבות שחזר שלום ומק על טמון שפחה ברכת הקדוה לכל תושבי הארץ ונשאה ונשאו לעצמאות ומסלמות.

בשנת תרצ"ו (1935) נתכנס הקונגרס הציוני לקבל קריאתו של הגוף דהון המדינה היהודית השלישי הצלה הכריזו על זכות העם היהודי לרקומה למדינת בארצו.

זכות זו הוכרה במאגרת בלפור מיום 2 בנובמבר 1917 ואשרה במנדט מנדט אזורי האומות אשר נתן במיוחד חוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שכן העם היהודי לבין ארץ-ישראל וזכות העם היהודי לחיים מחדש את ביתו ולשאת האחריות שמהלכה על עם ישראל בזמן האחרון בה חוברו לעצב מלחמה חורבן בארצות הברית מחדש טולס את ההכרה במתן העם והחזק מחוץ ומעברת והעצמאות על ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל אשר תהיה לרשות את שגור המדינה לכל יהודי והעניק לעם היהודי נשמה של אומה ושל זכויות בחוק משפחת האנוש.

שארית המלכה טורפלה פוטרה והאנו האיום בארצות ויהודי ארצות אחרות כל הדור להעפיל לארץ-ישראל על אף כל קושי מניעה ומכנה ולא ספק לתבוע את זכותם לחיי בבוד חירות ופול-ישרים בעתידת עתם.

במלחמת העולם השנייה חתם הישוב והעבר בארץ את מלחמתו למאבק האומות השוררות חירות ושליט נגד כוחות הרשע הנאצי ובדם היחיד ובמאמץ העמקתי קם על את חזכות להמנע עם העמים מייסדי בית האומות המאוחדות.

בי 29 בנובמבר 1947 קבלה עצרת האומות המאוחדות ההחלטה המדינית הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, העצרת הצעה מאגרת תשבי ארץ-ישראל לאחיו בעצמם בכל העמים והחדשים מיום ההקמה למעשה ההחלטת הברית זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי לחיים את מדינתו אינה נחלת להפקה.

זוהי זכותו הנצחית של העם היהודי להיות בכל עם ועם עמדי בחרשות עמו מדינותו והרצונות.

לפניך מתכנסנו את חברי מועצת העם נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד ההחלטות ועצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, היא מדינת ישראל.

אנו קובעים שהחל מיום סיום המנדט, וכלכלה אור ליום שבת-יו ארץ תהיה 15 במאי 1948 ועד להקמת השלטונות החדשים והמדינה של העדה: בהתאם לחוקה שתקבע על-ידי האספה המכוננת הצעירה לא אחרי מן באוקטובר 1948 - תפעל מעצרת העם כמועצת מדינה זמנית ומוסד הביצוע שלה, כמחלוקת העם, ויחזה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית אשר תוקרא בשם ישראל.

מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקבוצת גלויות, ותבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; ותשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות.

מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ-ישראל בשלמותה.

אנו קוראים למדינות המאוחדות לתת לנו לעם היהודי בביתן מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת העמים.

אנו קוראים - גם בחוק החקשתי-החדשים הקשרית עלינו וזו חקשים - לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל למשור על השלום ולשיתוף חלקם בבנין המדינה על יסוד אחריות מלאה ושווה על יסוד נציגות מתאמה בכל מסדיותיה הנושעים והקבועים.

אנו מושיטים יד שלום ושבועות טובה לכל המדינות השכנות ועמיקן וקראים להם לשיתוף פעולה ופורה הדדית עם העם העברי והעמאמי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לזרים חלקה במאמץ משותף לקדמת האחדות והיכון כולו.

אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב השושב בעליה ובבטן לעמוד למוטו במערכה הגדולה על השמדת שארית הדורות לנאולת ישראל.

מתוך בטחון בצור ישראל הננו חותמים בחותמת ידנו לעדות על הכרזה זו, במושב מועצת המדינה הזמנית על אדמת המולדת, בעיר תל-אביב, היום הזה ערב שבת ה' אייר תש"ח, 14 במאי 1948.

מסמך היסטורי עם חתימות וחותמים, כולל חותם אדום בולט.

SAVE THE DATE

**ביום שני
29.7.2004**

**תתקיים אסיפה כללית של פסגות כרמל - דיור מוגן (ע"ר)
באודיטוריום פסגות חן, רח' בת חן 40, חיפה
סדר יום ראה עמוד 38**

קהילתון

כתב העט של ארגון פסגות כרמל

מחפשים כותבים/ות לגיליון הבא!

יש לך סיפור שיכול לעניין את קוראינו?

רוצה לשתף אותנו במחשבותיך?

נשמח לעזור במידת הצורך!

טלפון: 04-258989 / tsipib@beit-horim.org.il

*החומרים יפורסמו לאחר עריכה והגהה. חומרים ערוכים לא יועברו לאישור הכותבים ולא יוחזרו במידה ויוחלט שלא לפרסמם.

תוכן עניינים

עמ' 4	האסלאם ואנחנו-להביט בשיטפון ההיסטורי - מיכה לימור
עמ' 6	אל תעשה רישס או: כל ישראל ערבים זה לזה - רפי סיאנו
עמ' 8	איש באמונתו יחיה - רותי חשמונאי
עמ' 9	אחרי שיידומו התותחים - רוביק רוזנטל
עמ' 10	המלצה לביקור בבית של אומן הדרוזי סאם חלבי - אילנה זבירין
עמ' 12	מאה שנה לשכונת אחוזה - יעקוב שורר
עמ' 15	סימני שיניים/חנוך מרמרי - רעיה טילינגר
עמ' 17	תרגיל בחידוד הזיכרון
עמ' 18	השפעת האגדות על התרבות - הילדה מלכה
עמ' 20	בין הכרית התכולה לשעון המעורר - שמעון מיטלמן
עמ' 21	הלל שטראסה - דוד לבושין
עמ' 23	מבקר קולנוע - אילן סגל
עמ' 25	קופסת הזיכרון הסדוקה- על טראומה נפשית - ד"ר דליה לורנץ
עמ' 27	האדריכל ריכרד קאופמן - רפי סיאנו
עמ' 29	תעודת רישום בספר הילד של הקקל 1936 - יאיר בן אורי
עמ' 31	מכתבים למערכת - איתן הולנד/דוד סימה
עמ' 32	לעולם לא עוד - אירית זהבי
עמ' 33	מתכון לעוגת גבינה מסורתית של הייקים - תמר ויקס
עמ' 34	משולחן הקהילה: מה באמת חשוב - ענת וולפנפלד
עמ' 38	הזמנה לאסיפה כללית 29.7.2024

קוראינו מוזמנים לשגר מכתבים למערכת, דעות ותגובות ו/או כתבות לקהילתון

חומר למערכת יש לשלוח לכתובת tsipib@beit-horim.org בקובץ word, צילומים בפורמט jpeg. חומרים יפורסמו לאחר עריכה והגהה. חומרים ערוכים לא יועברו לאישור הכותבים ולא יוחזרו במידה ויוחלט שלא לפרסמם.

קהילתון

כתב-עט לענייני חברה, תרבות והיסטוריה

מו"ל: ארגון "פסגות כרמל"

עורך: רפי סיאנו אחראי: מיכה לימור

מערכת: ציפי ברמן (רכזת המערכת), ענת וולפנפלד, אילנה זבירין, רות חשמונאי,

מיכאל מאיר-ברודניץ, רעיה טילינגר, ד"ר דליה לורנץ, יעקב שורר.

עיצוב: מילניום איילון - תשלובת טכנולוגיות דפוס.

דברים שרציתי לומר

מאת: מיכה לימור

האסלאם ואנחנו - להביט בשיטפון ההיסטורי

אריק ואני, שני קשישים בעלי ניסיון, עניין וידע רב בנפתולי ההיסטוריה הכללית והפרטיקולרית שלנו בישראל, מקיימים דיונים בנוסח בני פלוגתא (זוג למדנים שנחלקים ביניהם באורח קבוע, תלמוד בבלי - מסכת בבא מציעא). הוא בא מימין, אני ממה שמכונה שמאל. שנינו נכספים לשגשוגה וטובתה של מדינת ישראל שבהקמתה בידי הורינו חזינו כילדים. באחרונה החלטנו להתמקד בהשתלטותו המכרסמת של האסלאם על אירופה והשלכות האימפריאליזם התרבותי-דתי-פונדמנטליסטי הזה על התמודדותנו עם האסלאם כאן במזרח התיכון.

אריק: הנושא שאני רוצה להעלות ולדעתי יש לו השלכה על מצבינו אנו הוא - השתלטות האסלאם על מערב אירופה בדגש על גרמניה מנהיגת האיחוד. האם לדעתך אכן האסלאם משתלט על אירופה? אם כן, האם אירופה יכולה עדיין לעצור את ההשתלטות? ובאילו אמצעים היא אמורה לנקוט כדי לעצור את השתלטות האסלאם. מה דעתך?

מיכה: תשובתי הקצרה והמיידית היא שהאסלאם, עדיף אולי לומר, חלקים נרחבים בחברה האסלאמית, אוכלוסיות פונדמנטליסטיות, מיליטנטיות (באסיה) וחלשות מבחינה סוציו-אקונומית (באפריקה) פועלות באמצעות הגירה, אלימות וטרור למען השתלטות על אירופה, וכיעד רחוק יותר וקשה יותר גם על ארה"ב. הצלחת אותם מוסלמים גואה באותן מדינות אירופיות בהן הדמוקרטיה פתוחה יותר, נאורה יותר, "טובה" יותר לזרים, לפליטים, למהגרים. לדוגמה גרמניה, הולנד, שבדיה.

בכול אותן מדינות אירופיות שבהן כבר גוברת ההשפעה המוסלמית ומאיימת על חיי היום יום של אוכלוסיות נוצריות מבחינה תרבותית ודתית, גואה הריאקציה ה"לבנה" והנוצרית. מפלגות ימניות, ימניות קיצוניות, "גזעניות", אפילו כאלה שהיו מוקצות מחמת מיאוס על החברה הכללית, מתרבות ומתעצמות עד כדי איום על המפלגות הדמוקרטיות. הדוגמאות הבולטות, גרמניה - מפלגת ה-AFD (אלטרנטיבה לגרמניה) שכבר שנים רבות ניצבת בשולי הפוליטיקה הגרמנית ובבחירות האחרונות קיבלה באורח בלתי צפוי ומקריס סקרים 20% והולנד שם כבשה מפלגה ימנית קיצונית את השלטון. כך גם איטליה.

כלומר אנחנו דוהרים, לדעתי, להתנגשות ציוויליזציות. ייתכן שהאירופאים כבר איחרו את הרכבת, אבל התהליך בעיצומו ודם יישפך כאשר יתפתח טרור נגדי כלומר אירופאים שישאפו להביא לגירוש מוסלמים מאירופה באמצעים מיליטנטים ובאלימות. העולם מתפרק ואנחנו כרגיל המודל. אתה גם מאבחן את החברה הישראלית-יהודית שלנו שהיא על סף התפרקות?

אריק: תיארת נכון את המצב באירופה, כנראה שהשתלטות האיסלמית על מערב אירופה הגיעה לנקודת אל חזור. גם מפלגות הימין לא מצליחות לשנות זאת בגלל היריבות ביניהן. ציינת את הולנד. מי שניבחר שם, חרט וילדרס איש ימין, אינו יכול להרכיב ממשלה בגלל התנגדות של מפלגת ימין אחרת. גם אם תפרוץ שם התנגשות ציוויליזציות, כדברך, השכונות האיסלמיות מלאות בנשק וגם מספר החיילים המוסלמים בצבא הוא גדול. לאירופאים אין סיכוי.

אמרת שהצלחת המוסלמים גואה בארצות בהן הדמוקרטיה פתוחה יותר ונאורה יותר ופתוחה יותר לזרים. זה בסדר. אבל המוסלמים אינם סתם זרים, מה שמייחד את המוסלמים אינם רק הפשע והאלימות. דברים אלה קיימים כמעט בכל קהילת מהגרים. כמו המאפייה באמריקה בשנות העשרים שהייתה משובצת במהגרים איטלקים, אירים ויהודים וכולם היו אמריקנים גאים. מה שמייחד את המוסלמים זאת שאיפה הדתית והתרבותית לכבוש ולהשליט את דתם ותרבותם בעולם. מדינות מערב אירופה ידעו את זה אבל הדמוקרטיה הפלורליסטית לא אפשרה להן להתגונן. אירופה לא נכבשת על ידי מעצמה חזקה ממנה אלא על ידי תרבות חזקה ממנה.

השאלה הרועמת היא מה אנחנו אמורים ללמוד מגורלה של אירופה הדמוקרטית הנאורה והפתוחה לזרים, מאפיינים שאינם מסייעים לה לעמוד בפני השתלטות האסלאם אלא להיפך.

מיכה: הסכמנו על נתיב העימות הציוויליזציוני ו/או התרבותי-דתי המסתמן כמשתלט בשלב זה על אירופה. ההיסטוריה מתגלגלת בגלים ואין זאת הפעם הראשונה שהאסלאם כובש חלקים מהנצרות. היו גלים שבהם כבשה התרבות הנוצרית את אירופה והמזרח באלימות מוכתבת על ידי הדת. בשלב הזה עוצמתו של האסלאם הפונדמנטליסטי בהחלט עולה על זאת של המערב בגלל תפיסת ערך החיים. הזרמים הקיצוניים באסלאם מטיפים לקדושת המוות על פני קדושת החיים. זהו כוח פנימי וחיצוני חזק מאד. במאה הקודמת הייתה זאת חוזקתה של הדמוקרטיה וזכויות האדם החי שהניפו את תרבות המערב למקום שבו כל נצרכי העולם נשאבים אליה. דוגמה אחת, גרמניה: פעמיים במאה הקודמת ניסתה גרמניה להשתלט באלימות על אירופה (והעולם) והובסה ובפעם השלישית, באמצעות הדמוקרטיה וחוקי זכויות אדם המרחיקים לכת מכל ארצות המערב הצליחה גרמניה לפתח כלכלה, שהשליטה אותה למעשה על אירופה כולה. כלומר בחשבון ההיסטורי, במאה העשרים, גרמניה ניצחה (עד כמה שזה קשה לכתוב או לומר). מה שאני מנסה לטעון כרגע הוא שאין לאסלאם זכות בלעדיות על שאיפה דתית או תרבותית או כלכלית לשלוט באחרים. וגם באסלאם כמו בתרבויות אחרות (כולל היהדות) יש חתירה, בעיקר בקצוות הדתיים ו/או החברתיים, לשלוט באחרים לטובת אינטרסים פרטיקולריים של אותה חברה. ואני בהחלט מסכים לטיעון שבשלב ההיסטורי שבו אנו נתונים גואה הגל האיסלמי.

האם המסקנה המתבקשת, העולה מנוסח שאלתך וגם מההיכרות המענגת והיפה בינינו, מובילה לתשובה קיצונית, כלומר קטילה טוטאלית של החברה שקצותיה קמים עלינו? או אולי טרנספר, או כיבוש כל סביבתנו ושכנינו (התנחלויות ורצועות ביטחון מתרחבות והולכות) מה שקרוי מלכות ישראל השלישית מתרשיש ועד החידקל (כולל הקמת בית מקדש והקרבת קורבנות)? או ניסיון לייצר קואליציות, בכוח עוצמתנו הטכנולוגית והרוחנית, וחוכמתנו הנודעת בעולם, עם כוחות מוסלמיים שגם, כמונו, מכירים במציאות המשתנה?

מה אתה אומר?

המשך הפלוגתא בגיליון הבא. גם הקוראים מוזמנים להצטרף לדיון.

אל תעשה רישס או: כל ישראל ערבים זה לזה

מאת: רפי סיאנו

בואך הרי האלפים השווייצרים נמצאת עיירה ושמה דאבוס. מבטאים את השם בהדגשה על ההעברה השנייה ולא כמו שמקובל בארץ. העיירה היא מוקד לטיירות ומושכת גם קהל יהודי רב, לאו דווקא ישראלים. כל שנה נפגשים כאן לכנס בינלאומי, ה- WEF (World Economic Forum), מפגש של פוליטיקאים ושועי כלכלה.

יהודים חרדים ממלאים בעונות הקיץ והחורף את המלונות, הפנסיונים ודירות הנופש. הם באים מבלגיה, מארה"ב, מאנגליה, מצרפת ומישראל. במקום קיימים מניינים, מקווה וחנויות עם מצרכים כשרים. כבר שנים רבות טוענים המקומיים שיהודים משאירים בשטחים ציבוריים חיתולים מלוכלכים של תינוקות, אריזות ובקבוקים.

לא מתלבשים כפי שמצפים מתיירים. לא מפנים מקום למטיילים על שבילים צרים בהרים. תלונה אחרת היא שעשרה אנשים נכנסים למסעדה ומזמינים רק מים מהברז או בקבוק קולה אחת בגלל חוקי הכשרות. חרדי אחד שאינו מדבר גרמנית רצה לצנוח עם מצנח אבל סורב כיוון שהחוק דורש הבנת שפת המדריך.

על ריקע זה נערמים אי-הבנות ומתעוררת הטוענה שכולם אנטישמים.

לא קל למתוח את הקו בין אנטישמיות לבין אי-הבנה תרבותית הדדית. ארגון ה-SIG (איגוד הקהילות היהודיות של שווייץ) הדפיס חוברת המסביר לגויים מנהגים יהודים אדוקים ומנגד לקהל היהודי את רגישויות של המקומיים הלא-יהודים.

המזכיר של ה-SIG יוהנתן קרויטנר, נאלץ זה שנים להסביר ולהתנצל בפני המקומיים בשם היהודים בכלל. יש כאן עוות גדול, זה מזכיר את המושג "ערבות הדדית" בצורה השלילית ביותר. בשנה שעברה ניתק מנהל לשכת הטיירות של דאבוס מגע עם קרויטנר שנסה לפשר בין הצדדים.

מתעוררים כמובן שאלות כגון "ממתי יהודי שווייץ אחראים להתנהגות של יהודים בכלל?",

קצת היסטוריה בקשר לדאבוס.

בהתחלת המאה הקודמת משך המקום אוכלוסיות רבות בגלל הגילוי שהאקלים מרפא שחפת. 1919 נוסד בית הבראה יהודי לחולי שחפת בשם "אֶתְנִיָּה" שהפך במרוצת השנים לבית מלון כשר. גם בית ספר יהודי התקיים מספר שנים ושירת את הקהילה היהודית במקום. כמוכן יש בית קברות יהודי.

בשנות ה-30 שכן כאן המטה הכללי של המפלגה הנאצית השווייצרית תחת הנהגתו של וילהלם גוסטלוק, Gauleiter (מנהיג החבל) המיועד של שווייץ. גם גוסטלוק סבל משחפת. מדאבוס הוא ניהל את המפלגה שמנתה כ-5000 חברים.

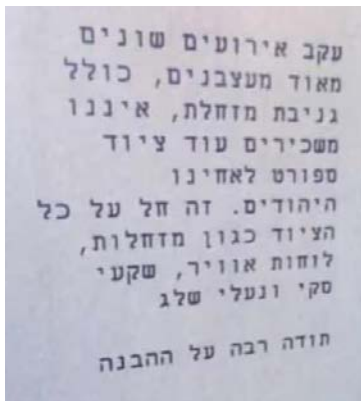
אקטואליה

הוא גם פקח על עשרות אלפים של אזרחים גרמנים שחיו במדינה, בלש אחריהם ואישר או מנע עסקים בין פירמות שוויצריות וגרמניות. בפברואר 1936 ירה סטודנט יהודי, דוד פרנקפורטר, בגוסטלופ שזכה ללוויה ממלכתית בנוכחות היטלר.

בשנות המלחמה הייתה מדיניות ה-SIG להנמיך קול ולהצניע הופעות של יהודים בפומבי. קיים מושג מיוחד במילון של היהודים היקים: "אל תעשה רישס" שפרושו לא לגרום לאנטישמיות.

בתום מלחמת העולם ה-II כמה קבוצה של מקומיים שהתנגדו אומנם ללא הצלחה לשהות של צעירים יהודיים ששרדו ממחנות הנאצים והיו אמורים להשתקם בבית הבראה מקומי. אך לא יודעים עד כמה תמכה אוכלוסיית דאבוס באנטישמיות. בימים אלה נחקר הנושא לעומק ע"י היסטוריון ידוע בשם סטפן קלר. הבעיה היא שכבר אין עדים חיים אך יש חומר ארכיוני רב שמחכה להיסטוריון. מנגד יש לציין שבשנות המלחמה פעלו גם שני אנטי-נאצים מדאבוס: היהודי עו"ד משה סילבררוט והלא-יהודי עו"ד ורנר שטוקר, מזכ"ל המפלגה הסוציאל-דמוקרטית.

הסקנדל האחרון

כרזה במסעדה בדאבוס

בהתחלת חודש פברואר השנה תלה מנהל של מסעדת הרים כרוז בו נכתב בעברית "עקב אירועים שונים מאוד מעצבנים, כולל גניבת מזחלת, איננו משכירים עוד ציוד ספורט לאחינו היהודים. זה חל על כל הציוד כגון מזחלות, לוחות אוויר, שקעי סקי ונעלי שלג. תודה רבה על ההבנה". זה ניראה תרגום אוטומטי של גוגל.

מנהל המסעדה לא ידע איך לצאת מהמצב לתוכו הוא נקלע. הסבריו גרמו לסערה מוגברת: "יהודים גורמים ביום יום לבעיות. הם גונבים ומקלקלים ציוד. הם תופסים את המקומות הטובים ביותר על המשטחים של המסעדות ולא מזמינים כלום אלא אוכלים את הפיקניק שהביאו אתם. יהודיות בהריון מתקדם מסתובבות על מסלולי סקי ומסכנות את עצמן ואחרים."

בינתיים פתחה הפרקליטות הציבורית של הקנטון גראובינדן (שם החבל בו נמצאת העיירה דאבוס) תיק בגין אנטישמיות ודיסקרימינציה. קיים בשווייץ חוק נגד גילוי דיסקרימינציה ואנטישמיות של מיעוטים. מנהל המסעדה התנצל בפומבי אך הנזק נעשה. עיתונים מובילים ברחבי העולם פרסמו את התקרית בגדול.

מעניין לקרוא את המכתבים למערכת של עיתונים שווייצרים. הרבה כותבים על התנהגות לא נאותה של יהודים. אחרים מציינים את העובדה הפשוטה אילולי היו דורשים פיקדון היו גם מחזירים ציוד. אחרים מציינים שמותר גם להביע ביקורת לגבי יהודים. עצוב שמכלילים ותזכורת שכלנו ערבים זה לזה.

דעות ותגובות

איש באמונתו יחיה

מאת: רותי חשמונאי

בימי אבותינו, כל משפחה בחרה באילייה וכבדה את אליליהן של משפחות אחרות. כך למדנו למשל מסיפור התרפים (אלילי בית) שרחל לקחה מבית אביה למה לא ניתן ללמוד מהם? הרי בין כה וכה לא יכול אל אחד לדאוג להמוני בני אנוש. אפילו האל שבחרו עבורנו משה רבנו, ישו ומוחמד, אינו מצליח להגן על מאמיניו באשר הם ולרפא מחלוקות עקובות דם.

אפילו האלים עצמם, אם נאמין למה שמספרים לנו, נלחמים זה בזה על מי גדול וחזק יותר. העגלים מזהב, מכסף או מאבן שמטבע בריאתם אין להם ילדים, אינם פונים אל ילדים עם הוראות אהבה או שנאה - וטוב שכך.

לא כל שכן, בני האנוש חרדים מעונש אלוהיהם. עם הספר למשל חרד עד כדי כך מעונש אלוהיו שהוא דבק רק בספרים קדושים, בחדרים קדושים ובבגדים שחורים ושולח את אחיו האמיצים והמוציאים לחם מן הארץ להגן על הארץ בה הם רק מקיימים מצוות.

איך קורה שאפילו מהפכת המדע לא דואגת לעשות סדר עולמי חדש ולשכנע את המוח האנושי והגמיש לחדול מאמונות טפלות כמו אדמה קדושה, אבנים קדושות, ספרים קדושים ומה לא אשר מצדיקות שנאות ומלחמות בכול מי שהולך בדרך שונה משלהם.

לא ברור לי מה זה "קדוש". בשבילי למשל משפחתי (לא משפחתי ישו) קדושה לי ואעשה כול מה שביכולתי לעשות הטוב בעיניהם גם אם לא ישימו כיפה לראשם ולא ינשקו צלב או מזוזה. לא ארצת, לא אגנוב ואפילו כיבדתי את הוריי כי אהבתי אותם (ואולי בגלל זה חיי מתארכים - בינתיים).

לא מפריעים לי האנשים שמאמינים בכוחות עליונים כול שהם. מה שמפריע לי שיש רבים ביניהם שגם מאמינים שעליהם להילחם ואפילו להרוג את אלה שמאמינים בכוחות אחרים.

מאוד יתכן שהאדם המציא את האלוהימים מתוך צורך בתשובות, מתוך תסכול או עקב צורך בטיפול פסיכולוגי. תהא הסיבה אשר תהא, מדוע האמונה הפכה לסיבה קדושה להמשיך להילחם ולהרוג.

הבה ניקח דוגמא מהנשים מכול הדתות. בעבר הן לא התקוממו על היחס המבטל והמשפיל, קיבלו את גורלן ופעלו בהתאם לדרישות הגברים - האלים, המלכים, הנביאים והמנהיגים. לקח להן זמן אבל הן כבר מתקוממות ושוברות קירות ותקרות בטון וזכוכית בכוח ההיגיון, ההשכלה והקדמה. נראה לי שכך גם על כול האוכלוסיות בעולם להתעורר ולהילחם בנשק האמונה בכוח הרצון לתקון עולם, ללא נשק משחית.

אחרי שיידומו התותחים

מאת: רוביק רוזנטל

פורסם ב-18 בדצמבר 2023 בעיתון "הארץ"

אחרי שיידומו התותחים אולי ילכו הפוליטיקאים שהביאו עלינו את האסון, ואולי גם יחיא סינוור וחבר מרעיו ייעלמו מחיינו, אבל אנחנו נישאר.

נישאר עם השנאה. עד 7 באוקטובר היה אפשר לכלוא אותה, איכשהו. מעתה השנאה תגדיר את קיומנו כאן. השנאה לכל מי שאיננו אנחנו, העם הנבחר. לכל מי ששייך "להם", בני ערב, העם שנידונו לחיות איתו ולצידו ושלא ילך לשום מקום. את השנאה הזאת נוריש לדורות הבאים.

נישאר עם אלה המבזים סמלים דתיים בשם איזו יהדות קנאית שהמציאו לעצמם, קורים "שמע ישראל" מצריחי מסגדים, כאילו לא היתה תפילה קדושה אלא פצצת מרגמה, צועדים בסך בטליתות ברובע המוסלמי, שורפים עצי זית ומשכנות רועים, ונישאר עם אלה המגבים אותם בערוצי הטלוויזיה ובמסדרונות השלטון, ולא, לא רק בערוץ 14.

נישאר עם האמת המבוזה שראשה שח מפני השקר, שכבר אין מתנצלים עליו ואין טומנים ראש בבושה אלא חוזרים עליו. אבות רבים לשקר, והם יושבים בקריית הממשלה ובמסדרונות הכנסת ובערוצי השידור וברחבי העולם החלופי שנברא, "הרשת".

נישאר עם חיילים שחלקם איבדו את היכולת לנצור אש, להישמע להוראות הפתיחה באש, בהשראת המנהיגים שעטפו לפני שבע שנים את אלאור אזריה והפכו אותו לגיבור ישראל. נישאר עם חברה שבה "יפה נפש" היא קללה ו"וידוא הריגה" הוא מצווה מדאורייתא.

נישאר עם העולם שכבר שכח מדוע באנו הנה, שהשואה מבחינתו היא פרק נשכח בהיסטוריה, ובעינינו אנחנו נהפכים לבריון שכונתי אלים. עם בעלי ההזיות שלא יירגעו בדרך למטרה הנכספת: מדינה טהורה גזע מהים עד הנהר. עם הרעל הפשיסטי המחלחל אל ורידי החברה, משמיד בה כל חלקה של נאורות. עם מלחמת הדת שכופים עלינו קצינים חדורי אש משיחית, רבנים הקוראים בשם היהדות לשווא, אבירי זהות יהודית כפויה ונבערת.

נישאר עם הייאוש. נישאר עם הכאב האין-סופי על מתינו שימשיכו למות לשווא. נישאר עם הציפייה למלחמות הבאות.

אסון שבעה באוקטובר לא יאטם בזיכרון ההיסטורי. האסון הזה הוא המפץ הגדול שממנו יוצאת ישראל אחרת. אולי אז תתחיל המלחמה האמיתית: המלחמה על דמותה של המדינה. אולי הגייסות שמילאו את קפלן שבוע אחר שבוע יהיו הצבא החדש שלה. האחדות העכשווית היא ציפוי דק, פריך. בשש אחרי המלחמה הזאת תתחיל המלחמה האמיתית, שעליה יקום ויפול הבית השלישי.

המלצה לביקור בבית של האומן הדרוזי סאם חלבי

מאת: אילנה זבירין

בהמלצת רפי סיאנו עורך העיתון ובליוייו הגעתי לכפר דלית אל-כרמל.

לא קשה להגיע לביתו של סאם חלבי מכיוון שיש הרבה שלטים בדרך אל "בית הצבעים".

כשמו, כן הוא: מכוסה כל כולו בצבע. תארו לעצמכם בית של שלוש קומות, בלב כפר דרוזי, בית שאינו שונה בארכיטקטורה שלו מבתיים אחרים בכפרו, אך כל כולו מלא מריחות צבע.

בחברה הדרוזית מאוד לא מקובל שבנים יפנו לאמנות, וסאם גילה כבר בגיל צעיר מאוד נטייה לציור. האם עודדה זאת למרות כל אי הנוחות הסביבתית השמרנית. כישרונותיו פרצו כשלמד באופן מסודר, ואז החל לצייר בסתר ובמקביל גם עבד לפרנסת המשפחה. את עבודותיו הראשונות החל למכור, וכשהיה להן ביקוש רב הפך הציור למקור המחיה שלו ושל המשפחה.

קל לראות במקום שסאם עמד על פיגומים והוא מספר שהשקיע 1,800 גלוני צבע שמן - תעשייתי על מנת לכסות את קירות ביתו וכל המיטלטלין שבתוכו.

ומהיכן הרעיון?

אמו של סאם, שאותה העריץ נפטרה בהיותו צעיר למדי ומיד לאחר שאביו התחתן בשנית ואשתו החדשה דרשה בית חדש וכלים חדשים, החלו לפרק ולזרוק כל מה שהיה בביתה של אמו. אז החל סאם את דרכו האומנותית העכשווית. הוא החליט לאסוף את כל מטלטלי ורהיטי בית אמו ולכסות אותם בכל צבעי הקשת על מנת להביע שמחה לעולם ושמחה על כל מה שאמו נתנה לו מבחינה רגשית ובכך להנציח אותה.

וכך כיסה סאם את מכונית התפירה שלה, את כלי המטבח, את ריהוט הסלון, את קירות הבית הפנימיים ואת הרצפה. לא נותר אף שטח קטן ללא כיסוי צבעוני.

שיטת עבודתו היא זריקת צבע. במכחולים עבים ואפילו על ידי

טיולים

מקלות עץ שהוא מוצא בטבע טובל האומן בצבע שמן ו"זורק" על הבדים או החפצים. אפשר לומר ששיטות עבודותיו דומות במעט לאלו של הצייר ג'קסון פולוק שפעל בניו יורק במחצית השנייה של המאה ה-20.

סאם מעורב גם בהבעת דעותיו להעלאת קרנה של האישה הדרוזית ולמאבק לשיווין. גם זאת בהשפעת כוחה ודעותיה של אמו המנוחה.

תערוכה משל ציוריו הוצגה בשנה האחרונה ביפו. עבודותיו נמכרות בעשרות אלפי דולרים ברחבי העולם.

לאחרונה נוצר פרויקט חשוב שלו לכיכר החטופים בתל אביב. מעורבותו למען החטופים ושיתוף הפעולה שלו עם גורמים בנדון הבשילו לכדי יצירות שלו שהוצגו בכיכר.

את חומרי הצבע תורמת לסאם חברת צבעים ישראלית. סאם הוא צייר שכמעט ולא למד לצייר. הייתי מעזה לומר שהוא צייר השייך לקטגוריה של אומנים "פרימיטיביים" שאנו יכולים למצוא בכל העולם, אלו המשתמשים בכל הצבעים ורואים באמצעותם את העולם בעיניים אופטימיות.

והנה, יש לנו את ביתו ותצוגתו של סאם ממש קרוב אלינו, פחות ממחצית השעה מחיפה!!

מאה שנים לשכונת אחוזה

מאת: יעקב שורר

מקום השכונה היא אחת הפינות הנפלאות על הכרמל. בעל מראה נהדר וציורי עד להפליא. מצד אחד נקנית עינו של המסתכל מיופיו של מפרץ חיפה, ומצד שני מתגלה לפניו הים התיכון בהדרו. נוסף על אלה בולט לעין הנוף העשיר של עמק זבולון ורכסי ההרים המוקפים וביניהם הבקעות והמשקעות העשירים. מן אחוזת הרברט סמואל נמשכת הדרך לצד דרומי-מזרחי לכוון הכפרים הדרוזיים דליה ועוספיה. גובה המקום מעל פני הים 280 מטר בערך והוא פתוח לחדירת האויר והשמש. בקיץ נושבת שם רוח קרירה תמידית.

הקרקעות השייכות לאחוזת הרברט סמואל, בגודל של 3500 דונם, נרכשו עוד בשנת 1919 ע"י קבוצת יהודים מרומניה. אולם בנית הבתים בה ונטיעת הגפנים החלו רק בשנת 1924.

כך מתאר ד"ר ז. ויינשל את השכונה החדשה "אחוזת הרברט סמואל" - בחוברת שהופיעה בשנת 1937 בחיפה.

חברת "אחוזה" נוסדה ברומניה בשנת 1921, ע"י ציונים ותיקים, בראשות ישראל מרכוס. מטרתם הייתה "להתאגד לשם איסוף הקרנות הדרושות לקניית אדמות חקלאיות ושטחים לבניית בתים בבית הלאומי, שהוכר עכשיו ע"י חבר הלאומים" (מאמנת היסוד של החברה). המייסדים שאפו להקים על הכרמל "עיר גנים" בה יתגוררו ויתפרנסו משילוב של עבודה בעיר הסמוכה, עם משק עזר. לצורך זה לכל מתיישב נועד שטח של 2 דונם, שמחציתו תוקדש לבית מגורים ולמשק עזר, ובמחצית הנותרת יינטעו עצי סרק או כרם זיתים ומטע שקדים.

טיולים

בשנת 1923 רכשה "אגודת אחוזה הרומנית" מחברת "הכשרת היישוב" שטח של 3400 דונם בהר הכרמל, מחוץ לעיר חיפה. זה היה שטח הררי, שעיקרו אדמת טרשים, החרוצה בואדיות.

התיכנון נמסר לידי ריכרד קאופמן, שהיה אז האדריכל הראשי של "הכשרת היישוב", ואחד מאבות הרעיון של "עיר הגנים" בארץ-ישראל. (בחיפה כבר תיכנן את הדר הכרמל ונוה-שאנן. וכן את המושב נהלל ועוד מושבים וקיבוצים ברחבי הארץ). הוא חילק את השטח לאלף מגרשים ובנוסף היקצה מקום נכבד לשטחים פתוחים ירוקים, ושם דגש מיוחד על נטיעת העצים.

בשנת 1924 נערך במקום טקס חגיגי, בהשתתפות הנציב העליון הבריטי, במהלכו הוכרז שהישוב החדש ייקרא על שמו של הנציב: "אחוזת סר הרברט סמואל".

באותה שנה החלו המתיישבים, ביחד עם עשרות פועלים, בבניית הבתים, בהכנת התשתיות (אספקת מים וסלילת כבישים) ובעיקר בנטיעות רחבות היקף בשטחים הפתוחים.

השנים הבאות היו רצופות בקשיים ניכרים: המשבר הכלכלי העולמי גרם לאגודה להפסדים כספיים, ורבים מיהודי רומניה שרכשו כאן מגרשים הפסיקו תשלומיהם: בתוך הועד המקומי החלו ויכוחים ומריבות ונוצר מתח בין המתיישבים באחוזה לבין הנהלת האגודה בבוקרסט (רומניה): בנוסף לכל אלה פרץ ויכוח קשה בעניין הנטיעות - תושבים רבים התנגדו להמשך הנטיעות.

לאחר שסיימו בניית ביתם בשכונה החדשה, הם טענו שאין ביכולתם לשלם עבור הנטיעות הנרחבות שלדעתם כלל אינן הכרחיות. המשברים הלכו והחמירו, ואת תוצאות התהליך העצוב מסכם פרופסור יוסי בן-ארצי: "המשבר הכלכלי שאפף את העולם כולו והשפיע גם על ארץ ישראל היכה באחוזה מכה ניצחת. מ"עיר הגנים" נותרו רק מעט בתים, הרבה שתילים ועצים רכים, ובמיוחד חובות ומשכנתאות ומגרשים אבודים הרשומים על שם הבנקים והגופים המלווים" (בספרו "להפוך מדבר לכרמל" עב' 121).

המפנה בתולדות אחוזה החל בשנות ה-30, הודות ל"עליה החמישית" הגדולה. העולים מגרמניה וממרכז אירופה רכשו כאן מגרשים, בנו בתים, ושינו לטובה את אורחות החיים בשכונה. תוך עשר שנים האוכלוסייה גדלה פי 4 (כ-250 ב-1929 לעומת 935 ב-1938), נוספו בתי מגורים חדשים שניבנו "בסגנון הבינלאומי", נפתח בית ספר נוסף (סניף "הריאלי" אחוזה), צצו בתי קפה ומסעדות ואפילו החלה "תעשייה זעירה" (מפעל לתנורי חימום של משפחת רודאי, מפעל לייצור

טיולים

סיגרים של משפחת יעקובי, מפעל לממתקים ותעשיית תמרוקים).

בו-זמנית נמשכה דעיכתה של חברת "אחוזת" וביום 10.6.1938 הוצא צו לפירוק החברה. שנה לאחר מכן, כאשר פרצה מלחמת העולם השנייה, נותק הקשר עם יהדות רומניה.

בעקבות כל אלה בשנת 1942 צורפה שכונה אחוזה לעיריית חיפה. העירייה קיבלה את יתרת השטחים הפתוחים הירוקים, והועידה אותם לשטחי ציבור וגם לצרכי בנייה.

בתום מלחמת העולם השנייה "גילו" תושבי חיפה את השכונה ההררית היפה, ואז החלה תנופת בנייה חדשה - המגרשים הריקים נתמלאו בבתי מגורים נאים, נוספו מוסדות ציבור, נפתחו בתי עסק ומקומות בילוי רבים.

כיום אחוזה הינה שכונה גדולה ומשגשגת המצטיינת ביופיה, טובלת בין הגנים הירוקים והאורנים הקשישים לצד המבנים החדשים שנשתמרו לא מעט בתי ראשונים, האוצרים סיפורים מעניינים, ניחוחות עבר וטעם של פעם.

סימני שיניים / חנוך מרמרי

ביקורת ספרות מאת: רעיה טילינגר

הספר הזה הוא ספר חיפאי, אם נדייק, כרמליסטי ואם נדייק עוד יותר שייך לבית הספר הריאלי-בית בירם. רבים מאיתנו, אלה שגדלו ובגרו בחיפה יזהו מקומות, נופים ואנשים, גם אם העיר לא נזכרת בספר אף פעם בשמה, בית הספר נקרא 'המבצר', מי שהיה סגן המנהל בר חמא נקרא בר-תנא, המנהל המפחיד, אב שכול הרודף אחרי תלמידים סוררים באופנוע שלו נקרא צבי מחט, המורים נקראים מורטים.

בוגרי הריאלי בשנים המתאימות ואני בתוכם, יזהו את חלקם הגדול וגם את השיטות 'החינוכיות' שנקטו בהן כדי לייצר בוגרים ממושמעים ומצטיינים: ספירת 'הערות' מסודרת, דיווח קפדני להורים על חטאי ילדיהם, לעג והעלבת תלמידים שטעו קבל כיתה ועם. שיטות חינוך אשר בימינו לא היו עוברות את סף דלתם של ההורים.

סיפור התבגרות בחיפה של שנות השישים שחובר אל ספרים וותיקים ואהובים מן הסוגה הזו כמו: 'זקני בית הספר בוילבי' מאת ריד בנס טלבוט הוותיק, או ה'אליפים' של אסתר שטריט וורצל.

ארון (אהרון, אהרונצ'יק), גיבור הסיפור, הוא בנו של המורה יוסף אייכנבלט האחראי על שיעורי המלאכה בבית הספר. אייכנבלט לא היה מורה מבחירה.

הוא נאלץ לסגור את הנגרייה שעבד בה ולא הצליחה. חברו הוותיק מימי הבריגדה, צבי מחט מנהל 'המבצר' הציע לו עבודה כמורה. ארון, בנו, נבון לא פעם מלעגם של התלמידים למורה המחסופס שאינו מבין את בני דור התפנוקים שעוברים בצריף המלאכה שלו.

'...בשנה האחרונה נשא ארון את נוכחות אביו במבצר כנטל כבד ומר. אבל כפי שיוסף אייכנבלט לא ראה בעצמו אלא האחראי על קיומו הבסיסי של בנו - מזון ומגורים, לימודים ועצות מיושנות לחיים - גם מצוקתו של ארון לא הגיעה כלל לתודעתו.'

אל ארון חוברים: בז, אלכס, בנו של עורך הדין המכובד ווילי כץ חבר אגודת הידידים של 'המבצר', הצרוד - אביגדור מנטבר ומאיר אקוקה - המכונים כולם יחד הכנופיונים. חבורה מעורבת של בני סוחרים, מהנדסים, עורכי דין, פקידים. הם עושים כול מה שאמורים נערים מתבגרים לעשות: לחמוק משיעורים, לעשן, להקים נדנדת טרזן בחורשה המדמה יער (מי שזוכר את סביבת בית בירם לפני שנבנתה זוכר הרבה חורשות כאלה), לגנוב לשם כך קרשים מצריף המלאכה, לעמוד עקב הגניבה לבירור נוקב בהנהלת המוסד ולגלות כי: '...אחרי שעושים את הטרזן כמה פעמים פג הקסם. ארון יציין לעצמו יום אחד, שזו הייתה אחת מנקודות המפנה מילדות לנערות ולראשית הבגרות, ומטרזן לחיים עצמם.'

משפחתו של ארון, כמו רבות מן המשפחות בשנות השישים היא משפחה של מי שבאו מ'שם'. אימו ריבה שמנהלת גן

מדור ספרים

פרטי בביתם הייתה פרטיזנית ואביו היה חייל בבריגדה. הם נפגשו במחנות העקורים. ארון הוא בנם היחיד. כשחברו של ארון, אלכס, קורא במהלך בירור בהנהלה על גניבת קרשים מצריף המלאכה, לאביו של ארון 'אייכמן' יוצא האב מכליו וסוטר לאלכס. אירוע מכונן בעקבותיו מחמיר מצבו של האב שהיה חולה לב וזמן קצר לאחר מכן נפטר.

בפני הכנופיונים שאינם מצטיינים בלימודים עומדת בחינה מאיימת בכימיה. הם מתכננים מבצע נועז שייערך בערב, בשעה שבית הספר אמור להיות כמעט שומם, לגניבת טופס הבחינה מהלוקר של המורה לכימיה. יש רגע אחד שבו אולי ניתן לסגת מן המבצע, ארון יכול היה למנוע אותו, אך אולי הפחד, אולי הצורך לחבור לרוב, אולי הצורך להראות נחוש בעיני החבורה ואולי הצורך להצליח בבחינה שתקבע אם יעלו הכנופיונים כיתה, מכריע. ארון שותק, ההחלטה נופלת, המבצע מתנהל כפי שתוכנן עד לרגע ההפתעה ולתוצאה האיומה שלו שמשפיעה מאז על חיי הכנופיונים וגם על חייהם של אחרים. ולשאלה שחייבת להישאל: האם כול מה שקרה הוא מעשה ידיהם של מתבגרים שמסרבים להתבגר ולקחת אחריות או אולי שיטות הלימוד והחתימה למצוינות של 'המבצר'?

ולאורך הספר כולו כול חוויות ותהיות ההתבגרות: התאהבות ראשונה. התדיינות עם האלוהים: קיים, לא קיים, להתפלל, להאמין?

המוסיקה של שנות השישים מלווה את הספר כולו ובעיקר הביטלס, הקול האחר שהביאו והאופנה החדשה שנגדה נלחם 'המבצר', מלחמה שנדונה כמובן לכישלון.

אחרי סיום בית הספר מתחילים החיים עצמם. נראה כי מאומה לא השתנה בהם עד ימינו אלה. הבוגרים מתגייסים לצבא, נפצעים, חוזרים קטועי איברים וחלומות.

לקראת סופו של הסיפור נקרתה בפני ארון אפשרות להטיח בפני המנהל האימתני מר מחט את כול מה שצבר: 'המבצר' שלך הוא מקום מקולקל, וזה אתה שמקלקל אותו...אתם בית חרושת לאסונות, בכל הגדלים...איך תקצור חכמים שוטים אם לא תקצור שנאה ופחד'.

התשובה שקיבל: 'מי שמבקש לחשל ברזל, להפוך אותו לפלדה, צריך תנור לוהט. אנחנו התנור'.

בזמן הקריאה חזרתי וחשבתי בפליאה איך הצליח המחבר, חנוך מרמרי, עיתונאי שהקים עיתונים, כתב טורי דעה, ערך את עיתון 'הארץ' משך שנים לא מעטות ומילא עוד שלל תפקידים מכובדים, לשמר את הזעם כלפי המוסד החינוכי המהולל ושיטות החינוך שנקט בהן. (אז, אני מקווה ולא היום).

חווית קריאה מיוחדת לחיפאים במיוחד. אם הם בוגרי הריאלי, וגם אם לא. מקום למחשבה.

תרגיל לחידוד הזיכרון

באיזה שנה הודפסה ההגדה?
חפש את הפתרון בתוך החוברת

השפעת האגדות על התרבות

מאת: הילדה מלכה

לפני כמה ימים ראיתי שלט בחוף הכרמל ליד הקיוסק של קאמל מול תחנת הרכבת: מראה מראה שעל הקיר... מי הכי שווה בעיר? כולם יודעים שזהו ציטוט מהאגדה הגרמנית שלגיה, שנכתבה על ידי האחים יעקב ווילהלם גרים בתחילת המאה ה-19, אחד הסיפורים המפורסמים שתורגמו לכל השפות וסופרו למיליוני ילדים, בכל העולם. יש לאגדות השפעה עצומה על התרבות שלנו, המוסר שלנו, ההתנהגות שלנו.

ההקשר: המלכה יושבת ליד החלון וחולמת שהתינוק שלה לעתיד יהיה לבן עור כמו השלג בחוץ, עם לחיים אדומות כמו דם ושיער שחור כמו מסגרת עץ הֶבֶנְה (Ebony / Ebenholzbaum) של החלון. לכן היא נתנה לתינוקת את השם 'שלגיה'.

אבל האם מתה והמלך לקח אישה חדשה. האם החורגת, כמו בכל האגדות היא רעה, רשעית, קנאית. המלכה החדשה הייתה אישה יפה וגאה. היא נהגה להתייעץ עם הראי שלה לגבי המראה שלה שהיה מאוד חשוב לה. היא שאלה:

"Spieglein, Spieglein an der Wand, wer ist die Schönste im ganzen Land?"

"מראה, מראה על הקיר, מי הכי יפה בכל הארץ?"
המראה הייתה עונה:

"Frau Königin, Ihr seid die Schönste im ganzen Land"

"גברת המלכה, את הכי יפה בכל הארץ"
והמלכה הייתה מרוצה.

שלגיה בינתיים גדלה לילדה צעירה ויפה. יום אחד, כשהמלכה שוב הסתכלה במראה שלה, הפעם התשובה הייתה:

"Frau Königin, Ihr seid die Schönste hier, aber Schneewittchen ist 1000 mal schöner als Ihr"

"גברת המלכה, את הכי יפה בארץ, אבל שלגיה יפה ממך פי אלף"

המלכה הפכה צהובה וירוקה מקנאה והתחילה לשנוא את שלגיה. לבסוף היא קראה לצייד וציוותה עליו לקחת את שלגיה ליער, להרוג אותה ולהביא את ריאותיה וכבדה כדי שהמלכה תאכל אותם. המלכה הקניבילית רוצה אפוא "לאכול" את

מדור ספרות

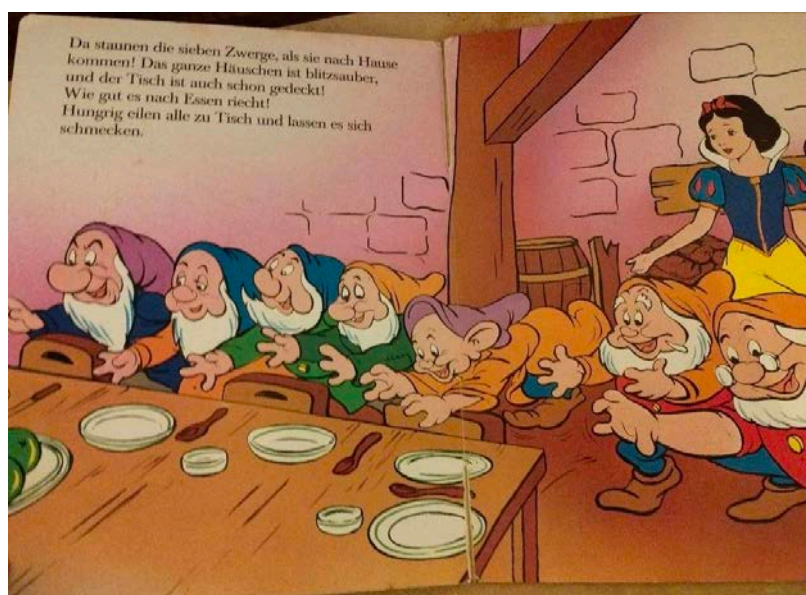
היופי והעוצמה של הצעירה התמימה כדי שישתלבו ביופיה שלה. הצייד מרחם על הילדה הצעירה ואינו הורג אותה, במקום זאת הוא הורג חזיר צעיר ומביא את הריאה והכבד שלו למלכה. המלכה לא שמה לב להבדל ואוכלת את האיברים המבושלים במלח. שלגיה, לעומת זאת, מוצאת מפלט אצל שבעת הגמדים שמקבלים אותה בתור שומרת הבית שלהם.

זמן מה לאחר מכן המלכה שתמיד מודאגת מיופייה, שוב מתייעצת עם המראה שלה ומקבלת את התשובה: *"Frau Königin, Ihr seid die Schönste hier, aber Schneewittchen über den Bergen bei den sieben Zwergen ist noch tausendmal schöner als Ihr."*

"גברת המלכה, את הכי יפה בארץ, אבל שלגיה שמעבר להרים, עם שבעת הגמדים, יפה ממך פי אלף" המלכה מבינה שהצייד בגד בה ושלגיה עדיין בחיים.

אתם מכירים את שאר הסיפור, המלכה מנסה להרעיל את שלגיה בעצמה, אבל לא מצליחה. המסר בשלגיה הוא עד כמה היופי חשוב לנשים, במיוחד כשאנחנו מתבגרים. זו לא אשמתם של גברים שעשויים להחמיא לגברות האהובות שלהם. הנשים לא קונות את זה בכל מקרה. זוכרים את השיר המפורסם של אלן דלון ודלידה: *Paroles, paroles (1973)?*

בסיפור האגדה 'שלגיה' לא המלך ולא הצייד (הגברים שבסיפור) מעורבים בתחרות יופי. זו רק המראה, אובייקט פשוט ללא רגש, שמחליטה על היופי. האם אנחנו סומכים על זה יותר מאשר על המחמאות של בני הזוג שלנו או אהובנו? גם שבעת הגמדים לא לוקחים את שלגיה בגלל יופייה. אין רומנטיקה או תחרות, באגדות גרמניות גמדים לא מתנהגים כמו "גברים", היא פשוט שומרת בית טובה. ה"קסם" של המראה משמש את כל תעשיית הפרסומות, לא רק של מוצרי הקוסמטיקה והדיאטה, אלא אפילו בקיוסק פשוט ומסעדה בחוף הים של חיפה... קיץ נעים!

בין הכרית התכולה לשעון המעורר

מאת: שמעון מיטלמן

היה זה שיח מר, סוער ומטלטל,
בין הכרית התכולה, לבין השעון המעורר.
בעוד הראשונה נמה את שנתה המתוקה,
קפץ עליה רוגזו של השעון להשכימה:
"עד מתי תתעלמי מצלצולי?" שאל המצלצל,
והיא השיבה בפיהוק מתריס: "את שנתי אתה לא תקלקל..."
ואני שהקשבתי לשיח שהולך ומתדרדר,
קראתי לעברם: "חדל אש! אני אהיה פה הבורר."
את, כרית יקרה, המשיכי ללטף מראשותיי ואת שנתי,
ואתה, שעון רגזן, צלצל בדיוק כמצוותי...
כל אחד ואחת יישאר בתפקידו-תפקידה,
וכך ייכון שלום, ולא עוד מלחמה..."
"אהה הבנתי..." נהם השעון המצלצל,
"לא בך האשם, כרית יקרה..." וחזר כהרגלו לתקתק,
והכרית התכולה, שוב נעטפה בשתיקתה,
התקפלה למראשותיי, להבטיח שנתי המתוקה...

זכרון אישי

הלל שטראסה מאת: דוד לבושין

נולדתי חונכתי וגדלתי ב"הלל שטראסה". עד גיל חמש לא ידעתי כלל עברית, בבית דיברו גרמנית "צחה" Hoch Deutsch שכן גרנו עם הסבתא שכלל לא ידעה עברית למעט המילים שקט ושלו. אימא התקשתה לדבר ולא רצתה לטעות ולאבא הספיק המעט שידע לצרכי העבודה, מה גם שהצליח גם עם הלקוחות שלרוב דיברו גרמנית או יידיש (Ein zerbrochenes Deutsch). לרחוב לא ירדתי אלא לביקור אצל הסבא והסבתא אשר גרו בהמשך ל"מכולת שטראסה" (רחוב מסדה) ברחוב טבריה. ומי היו החברים בני גילי לערך? או ילדי המכרים של ההורים אבל לא חס וחלילה "ילדי רחוב". גם אחרי שיצאתי לגן ולמדתי עברית הקפידו הורי שהחברים יהיו מ"בית טוב" (Eine gute Kinderstube) או בפחות עדינות (Ein Pferd von einem guten Stall). ההקפדה על נימוסי השולחן, השימוש הנכון בסכו"ם, המפית ארוזה בטבעת לימין הסכום לפני האוכל ובסיומו

דוד לבושין עם יונה יחב, היום ראש העיר חיפה

לא לקום מהשולחן לפני שכולם סיימו לאכול או ללא רשות. הפנייה לאורחים ולמבוגרים בגוף שלישי ובאדון או גברת לפני השם או התואר (אדון / דוקטור ושם המשפחה). היו לנו שתי "הנחות", הראשונה - לא צריך לעשות כפיפת ברך קלה (Knicks) והשנייה - למכרים הקרובים ביותר קראנו דוד או דודה בשם הפרטי וללא התואר האקדמי שלהם. כמה צחקו עליי חברים כאשר סיפרתי למישהו שהדוד אריך אמר... שאלו אח של אבא או אימא? לי היו דודים "על אמת" רק בחו"ל... צחקו על "מסדר" הנעליים לצחצוח על מעקה מרפסת המטבח

בכל ערב, היו אשר מתחו ביקורת על ההורים אשר דיברו איתנו בשפה של הנאצים או כאלה שאמרו שנהפוך לסכיזופרנים בגלל הדו-לשוניות שגדלנו בה, בבית גרמנית, בגן ובבית הספר עברית. צחקו על נימוסי השולחן המופרזים ושלא אוכלים ברחוב. לא הכול עבר בשתיקה ובהשלמה מצידי. אני זוכר את מלחמות הנעליים כאשר סירבתי בכיתה ד' ללכת בנעליים הגבוהות וביקשתי נעליים חצאיות או שירשו לי ללכת בנעלי ההתעמלות. התואנה של ההורים הייתה שכתוצאה מכך אסבול מ"פלטפוס" לא עזרה ואכן קנו לי לראשונה נעליים שלא בחנות נעלי ילדים (פרפר או הרץ) אלא אצל צוריאנו. המאבק הגדול ביותר היה על הסנדלים. דרישת ההורים הייתה סנדלים סגורים נעליים עם חריצים לאוורור ואני ביקשתי סנדלים פתוחים ("סנדלי סוסה"), ולא זאת בלבד גם לא הסכמתי לגרוב גרביים בסנדלים. היה זה הניצחון השני, ניצחון נוסף היה במאבק שאסור ללכת יחף אפילו בבית, ולכן נעלתי נעלי בית מבד (נעלי קיפי כיום) במקום נעלי בית מעור. כל "הניצחונות" היו למרות

זכרון אישי

שנות ואולי דווקא בגלל שנות "הצנע" בישראל.

לא, אינני כועס על ההורים, החינוך ו"בית ילדותי". הכול התברר כטוב ובא לעזרתי בהמשך דרכי. השפה הגרמנית הרהוטה ואורח החשיבה מהבית היקי באה לעזרתי בעת שקיבלתי את עבודת התרגום לסרט "שפאר הולך להוליווד". בצה"ל לקראת סוף הטיירות כאשר רצו לשבץ את החיילים החדשים לתפקידים השונים במהלך השירות הצבאי עבר סגל היחידה בחדר האוכל בזמן הארוחות ובקנטינה השק"ם כאשר שובצתי לתפקיד במפקדת היחידה שאלתי את אחד המפקדים על סמך מה נבחרתי ונעניתי כי ההתנהגות בחדר האוכל, נימוסי השולחן וההקפדה שלי להדיח את ה"מסטינג" לפני ואחרי האוכל. הנימוס וההתחשבות בקנטינה נשאו חן בעיני סגל הפיקוד ביחידה. חברי הילדות "באישור" הוריי ליוו וממשיכים ללוותני עד היום ובהם גם ראש העיר הישן-חדש יונה יהב אשר גם הוא מילדי "הלל שטראסה". אנצל הזדמנות זאת לכרך אותו גם כ"אחד משלנו בני הדור השני של עולי מרכז אירופה" בבריאות שלמה ובהצלחה במילוי התפקיד אשר היה משאת נפשך עוד מהימים ב"הלל שטראסה".

רחוב הלל

מבקר קולנוע

מאת: אילן סגל

החיבה למסך הכסף התפתחה בגיל צעיר מאד. הפלא הזה שנקרא 'סינמה' הוא בלתי נתפש. כילד סקרנה אותי הטכניקה, העשייה והתוצאה המוגמרת. הייתי צריך לבחור בין רבע מנה פלאפל לבין סרט שחור-לבן בהצגה יומית. הבחירה קשה מאד. רעב לא מאפשר לראות סרט ואחרי ששבעתי מרבע מנה פלאפל לא היה כסף לכרטיס לקולנוע. לעיתים דמי הכיס אפשרו את שניהם. הסיפור הזה מבהיר כיצד ומדוע הפכתי לחובב מסך הכסף ומשוגע לפלאפל.

כתינוק בוגר נשאלתי על רצונותי לתעסוקה לכשאגדל. מכיוון שרציתי הרבה מאד דברים ובתעודת הזהות אין מקום למקצועות רבים חשבתי על מבקר קולנועי או מוכר פלאפל. סיקרן אותי הרעיון שאני יושב על כיסא ומולי מתרחשים אירועים מרתקים. כמי שהתפרנס מדמי כיס קבועים ומוגבלים, שאינם צמודי מדד, חייב הייתי למצוא דרכים רבות ומגוונות למימוש הרצונות והסקרנות הרבה.

עיריית חיפה שוכנת במבנה מדהים ביופיו. לידו משרדי הממשלה, בית-המשפט וגן-הזיכרון שממנו אפשר להשקיף על הנמל והמפרץ. ליד כל אלה בית קולנוע. 'מאי' ההורה הגדול ומאחוריו בקומת הקרקע, בית קולנוע קטן כאילו בנו, קולנוע 'מאיון' הקטן.

בקיר החיצוני שורת חלונות נמוכים, הנפתחים על ידי ציר מרכזי אופקי. החלונות פתוחים על מנת לאוורר את האולם מעשן הסיגריות של המכורים לעישון. מיזוג אוויר היה בפיתוח ונחלתם של יחידי סגולה בלבד. מסביב

זכרון אישי

לכל החצר גדר תיל גבוהה ופרצה בגדר הורחבה כך, שתתאפשר סגירתה לבל תתגלה. הפתח הזה אפשר לנו להיכנס לתוך החצר האחורית של הקולנוע. מי זה לנו? הכוונה, כמובן, לילדים חובבי הסינמה שהפרוטה אינה מצויה בכיסם ואינם בקיאים בחוקי היסוד של החברה, כך שההסתבכות בפלילים אינה עולה על הפרק כלל.

יום חצי חורפי בנובמבר, ללא גשמים. הצגה ראשונה עומדת להתחיל תוך דקות. הסרט 'הלפיד והחץ'. בארט לנקסטר וחברו האילם, מבצעים להטוטי אקרובאטיקה ללא כפילים. לנקסטר עבד בקרקס בטרם גילו אותו מפיקי סרטים, שניצלו את הידע האקרובאטי שלו לסרטים מסוג זה.

האולם מלא מפה לפה והסרט עמד להתחיל. הגענו בהליכה שפופה וחרישית עד לחלונות האוורור. כל חלון הוא חלון אישי ומתאים למציצן אחד. מבעד למעטה עשן סיגריות, אפשר לראות את המסך כולו וכמובן את הסרט. אדן החלון רחב מאוד ומאפשר להישען בשתי הידיים. זה שהחלון מלוכלך מאוד בפיח שחור, הופך להיות פרט שולי מול האפשרות לראות סרט שלם ללא תשלום. הידיים והבגדים כבר מטונפים, אך מי שם לב לקטנות כאלה. הסרט הסתיים. הכל עבר בשלום. אנשים מתחילים לזרום החוצה ואנחנו אמורים להשתלב ביניהם ולצאת בדרכינו הביתה. אפשר להיתפס כשמתפלחים פנימה ואפשר גם כשמתפלחים החוצה. יש להיזהר מהסדרן האמון על מריטת האוזן.

אנחנו ממתנינים לשעת כושר. מהכניסה מתחילים להיכנס אנשים שקנו כרטיס להצגה השנייה. אחרון היוצאים נעלם ואנחנו נשארים ליד החלונות. אולי נציץ לכמה תמונות ראשונות ונראה שנית עוד קצת ממעלליו של לנקסטר והאילם. כך דקה ועוד דקה. ידענו כבר בעל-פה מה תהיה התמונה הבאה. סוף מעשה שראינו את ההצגה השנייה עד תומה.

השעה מאוחרת להחריד. התפלחנו החוצה כשהזהירות מאתנו והלאה ופרצנו בריצת אמוק הביתה. בדרך כלל בשעה תשע או במקרים חריגים ביותר עשר, אני כבר בבית. השעה כבר חצות ואני מטונף מכף רגל עד ראש. חצינו בריצה את כל רחוב הנביאים בדרך הביתה. הגענו לרחוב עמק-הזיתים, עברנו את העיקול וכל מעלה הרחוב נגלה לעיניי. ניידת משטרה חונה ליד ביתנו, אנשים והמולה סביב. משהו קרה. אני מתקרב מהוסס, בקושי נפרד מהחברים. אני רואה את אמי משוחחת עם השוטרים. היא כמעט מתעלפת כשרואה אותי. השוטר שאל אם זה הבן האובד וחזר לניידת. תוך שניות נעלמה הניידת וכל השכנים פנו איש איש לביתו.

בלב כבד עליתי עם הוריי ההמומים. ניסיתי לחשוב על תירוץ לשעה מאוחרת כל-כך. לא מצאתי שום סיפור סביר וכך בלי ברירה סיפרתי את האמת, שלא התקבלה ממילא. סדרת העונשים שאבי מבטיח, לא הייתה מביישת אף עציר בסטאלג 17. ההבדל בינינו שאצל העציר בסטאלג, כל העונשים בוצעו.

לפני שנים הוטלה משימה על אדריכל חיפאי בכיר ועתיר ניסיון בשם אלי ניסן להרוס את משפחת הקולנוע ולבנות במקומם קומפלקס מסחרי ללא חלונות הצצה לילדים ובכך חיסל לחלוטין את חלום ילדותי לחזור, אולי, ולצפות בסרטים בחינם מבעד לחלון.

*** אילן סגל יליד חיפה מרכז את "חוג שורש" שחבריו ילידי חיפה ואוהביה. החוג נפגש אחת לחודש להרצאה או סיור מעניין בחיפה. החוג מעוניין לקלוט חברים חדשים. המעוניינים להצטרף יפנו לאילן 0505294833**

קופסת הזיכרון הסדוקה (על טראומה נפשית)

מאת ד"ר דליה לורנץ

משמעות המילה "טראומה" היא **"פצע"**: חבלה בנפש ("חבלה" בניסוח עברי) כל חוויה פוגענית - לפי הפרשנות האישית שלנו - אשר גורמת לנו לחוסר אונים; לפחד ובלבול בעוצמה רבה, יכולה להיחשב טראומה כאשר היא משפיעה על המחשבה וההתנהגות שלנו.

במילה "טראומה" מתארים את האירוע עצמו ו/או את תוצאותיו.

טראומה יכולה להיגרם כתוצאה ממעשי אדם כגון מלחמה - המוכרת לנו היטב בימים אלו, או אלימות לסוגיה. היא יכולה להיגרם כתוצאה מאסונות טבע כגון רעידת אדמה, צונאמי, שריפה וכדומה.

היא מהווה **איום על ה"אני" הן בהווה והן בעתיד**.

ישנה גם טראומה משנית הפוגעת במעגל השני של מי שחוות אותה. גם היא יכולה להשפיע על האנשים הקרובים למי שחוות אותה ועל המטפלים.

כמעט כולנו חווים חוויות טראומה במהלך חיינו כאשר מישהו יקר לנו הלך לבלי שוב - במפגעי תאונות, במעורבות באלימות פיסית ונפשית, כשבשורת מחלה קשה נופלת עלינו, ואף כשאנו במערבולת מלחמה.

הזיכרון שלנו מספר את סיפור החוויה על פי דרכו עם ההדגשים שהוא בוחר לספר. ככל שהוא מרבה לספר לעצמו ולאחרים את הסיפור - הסיפור מתקבע כאמת מוחלטת. החושים שקלטו את החוויה הם שמשפיעים על הסיפור: חושי הראייה, השמיעה, הריח, הטעם והמגע. התרגום הסיפורי מסביר לעצמי את החוויה שחוויתי, לפי פרשנותי האישית באותה עת. וכאמור, ככל שנזכרים יותר כך הוא מתייצב כאמת שלא ניתן לערער עליה גם בזיכרון קצר המועד וגם בזיכרון ארוך המועד.

בדרך כלל אנו מתמודדים באופן רציונאלי עם הזכרונות הללו ואין הם פורצים את גבולות קופסת הזיכרון. מחשבותינו והתנהגותנו נותרים מאוזנים. **לעיתים הצלקת הכואבת, מדממת שוב ושוב**, והזיכרון מן העבר מציף אותנו ומשבש את ההתנהלות היומיומית שלנו. כולנו נחשפנו בבעתה להלם הטבח והחטיפות האכזריות של השבעה באוקטובר 2023 : הלם מעורר חרדה קיומית ותחושת אין אונים, הלם הצובע בשחור את התקווה, ומלווה פחד וחרדה עמוקים לחיילים המצויים בלב התופת בעזה.

לעיתים, זו טראומה של מי שנמצא במעגל השני: באותו מעגל החרד כל כך לחיילים הנמצאים במעגל הראשון. איך להתנהג במפגש הקצרצר עם "החייל שלי" כשהוא מגיע למספר שעות התרעננות? כלתי מזהירה אותי: אל תשאלי אותו דבר - לא איך הוא מרגיש ומה ואיך שם היכן שהוא נמצא... בתי, שבניה החיילים מבליחים בחטף וחוזרים לחזית, מזכירה לי לסגור מיד טלויזיה ורדיו... כשהם באים.

"יש להם טראומה מהמלחמה ולא צריך לעורר אותה." היא אומרת.

פסיכולוגיה

הסדקים בקופסת הזיכרון שלי מדאיגים אותי: איך אדע אם הקרובים לי חוו טראומה? איך אדע אולי אם גם אני חווה עכשיו טראומה? אני יודעת שלרבים מאיתנו יש כישורי התמודדות שונים המחזירים אותם לתפקוד תקין, ובכל זאת מצב לחץ נפשי אומר דרשני. איך ניתן לעזור למי שנמצא במצב כזה?

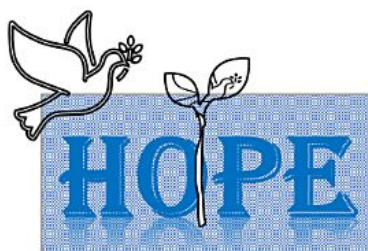
להלן מספר כללי התייחסות: ראש וראשונה **לגלות אכפתיות**: אני פה לצידיך ואינך לבד... לצד האמפתיה כדאי **לעודד פעילויות פשוטות** של יומיום שקל לבצע. פעילות כזאת מחזקת את יכולת השליטה ומרככת את תחושת חוסר האונים. ומה עם שאלות?! אפשר **לשאול שאלות פשוטות שאינן מעוררות את הזכרונות המודחקים**. שאלות מעשיות על לאן כדאי ללכת, מה כדאי לעשות עכשיו וכו'. כדאי לצמצם אמצעי תקשורת עם מסרים מפחידים - אולם תמיד לתת מידע אמין. חשוב להקשיב בסבלנות ולעודד לחזור לשגרה.

לסיכום

טראומה היא תגובה רגשית לאירוע אישי מסוכן או מאיים שמוציא את האדם משלוות נפשו. אילו הן התנסויות מכאיבות המותירות צלקות בגוף ובנפש אשר חוזרות במחשבות, בסיוטי לילה, בתחושות קשות של חרדה ופחד וברגשי אשם וגורמות לניתוק ולקשיי ריכוז או לעוררות יתר. כל אילו פוגעות באיכות חיי היומיום. רוב האנשים המבוגרים נתקלים באירוע קשה בחייהם - אולם רק חלקם יסבלו מתגובת דחק הנמשכת לזמן רב מאז האירוע. נכון שהעולם מסוכן וקשה לסמוך על אנשים ואנחנו קטנים וחלשים, אבל נכון גם שהעולם מלא הפתעות קסומות, **ויש לנו כישורי התמודדות וגם חמלה לזולת** ויכולת תמיכה רגשית ומעשית.

חשוב לעודד לחזור לשגרה. **אם התסמינים אינם חולפים - חשוב לקבל סיוע מקצועי**: זו לא בושה! טראומה יכולה לפגוע גם בחסון שבגברים ובגיבורה שבנשים! אני טיפוס רגיש, מוטרדת במחשבות מפחידות לעיתים וחשה תחושת אין אונים לפרקים. ואולם, אני נושמת כל בוקר אוויר תקווה, מסוגלת לחשוב בהגיון ולהפריד בין עבר להווה. אני יודעת להמשיך בחיי ולשמוח בדברים החיוביים שאני חווה. נכון, לעיתים ישנם סדקים בקופסת הזיכרון שלי - אך היא אינה מתפרקת.

האדריכל ריכרד קאופמן 1887-1958

מאת: רפי סיאנו

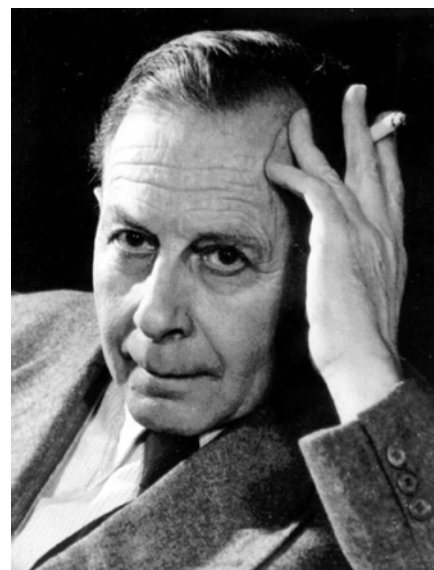
מתיישבים ביותר מ- 120 ישובים, קיבוצים, מושבים ובשכונות בירושלים, ברמת גן, בהדר הכרמל ובנווה שאן בחיפה חיים בסביבה שתכנן האדריכל הציוני גרמני **ריכרד קאופמן**.

בשנת 1920 הזמין ארתור רופין, מנהל מחלקת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית, את האדריכל בן ה- 33 לארץ ישראל. המטלה הייתה שיתכנן ישובים כפריים וקיבוצים בהתחשב בנתונים הגיאוגרפיים והצרכים החברתיים שלא התקיימו בשום מקום אחר בעולם. אומנם למדו כבר תכנון ערים באקדמיה אבל כפרים צמחו עד אז בצורה לא מתוכננת וישובים עם מאפיינים סוציאליסטיים היו חדשים לחלוטין. כמו כן נדרשה התייחסות להיבט הביטחוני והאקלימי.

לפני בואו ארצה, קאופמן היה כבר בעל משרה של מתכנן ערים בקריסטיאניה (היום אוסלו) והיה מועמד לקריירה אקדמית בגרמניה. במלחמה 1914-1918 שירת בצבא הגרמני ונפצע.

ב- 1919 פגש קאופמן את רופין והתלהב מהאפשרות להגשים את הרעיון הציוני שבו הוא דגל כבר בימיו נעוריו.

בהגיעו ארצה ביקר בדגניה והתרשם מליקויי העמדת המבנים בלא התחשבות בכיווני הרוח שהביאה את ריחות הרפת אל המגורים ואת הזכוכים מהמזבלה למטבח. בגלל האיום הבטחוני מהסביבה התבקש שבכל יישוב תהיינה נקודות גבוהות מהן אפשר יהיה לשלוט על הסביבה, קאופמן יצר את הדגם הידוע של הקיבוץ ושל המושב עם מגדל המים במרכז. עכשיו הוא לקח בחשבון את כיוון הרוח, תנועת הרכב וכלי העבודה מן הכבד אל הקל יותר, מן הפריפריה אל המרכז עם השירותים ומתקני התרבות כגון חדר האוכל המשותף, בתי ילדים, בתי מלאכה ומחסנים.

ריכרד קאופמן

בין השנים 1920 - 1932 היה קאופמן האדריכל של "הכשרת היישוב" שהייתה החברה המיישבת של התנועה הציונית. החברה נוסדה ב 1908 בלונדון ומטרתה המקורית הייתה לעזור ליהודים חסרי אמצעים להקים ולהתפרנס ממשק חקלאי. ארץ ישראל הייתה למגרש ניסויים. פרויקט המושב נהלל שבעמק יזרעאל (1921) תוכנן במעגל סביב מרכז כשכל משק בו היה כאילו חתיכה מעוגה עגולה. קרוב

למרכז הייתה כול חלקה צרה ומתרחבת כלפי ההיקף. המקום הפך למוכר מאוד ובמשך השנים התגלו גם בו חסרונות ומגבלות והרעיון של ישוב מעגלי נזנח.

הקיבוץ הראשון שקאופמן תכנן היה קיבוץ גבע שגם הוא בעמק יזרעאל. קיבוצים ומושבים ידועים פרי תכנונו הם עין חרוד, כפר יהושוע, דגניה א' וכפר יחזקאל.

קאופמן נהג כמובן לבקר בשטח לפני שהתחיל לתכנן וגם הזמין את המתיישבים העתידיים למשרדו בירושלים כדי לשמוע את הרעיונות והציפיות מפהם.

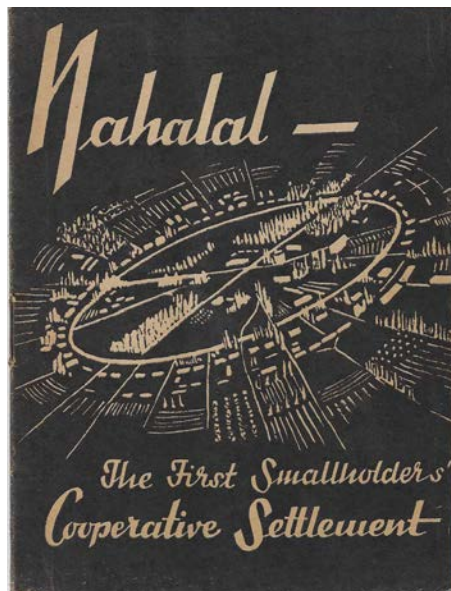
במשרדו בירושלים הוא העסיק עד 12 אנשים. בין כל הפרויקטים תכנן גם את בית אגיון בירושלים (1937) ששימש מעון ראשי הממשלה מ-1974 עד 2021. את הבית הזמין הבנקאי היהודי אגיון מאלכסנדריה (ידוע היום תחת השם "בלפור").

התכנונים של קאופמן בין השנים 1921 - 1923 היו בעלי השפעה מכרעת על ארץ ישראל היהודית. בפועל קאופמן המשיך את ההצעות של האדריכל ג'דס הסקוטי שעבד בשירות השלטון המנדטורי והציע סוג של "ערי גנים" (Garden City/Gartenstadt).

הרעיון של "עיר גנים" נולד באנגליה ודגל בבניית שיכונים עובדים שטובלים בצמחייה וערי גנים נבנו באנגליה, גרמניה, הולנד וגם בשווייץ.

אדריכלות

ארתור רופין הקים ב-1921 את "וועד הכרמל", גוף שפעל כמעין וועד מקומי כפוף לעירייה אך בעל אוטונומיה מסוימת לגביי תכנון וארגון שהיו בידי התושבים היהודים. יושב ראש וועד הכרמל היה המהנדס שמואל פבזנר (1878-1930). הוועד עסק בבנייה, אספקת מים ובחינוך. על קאופמן הוטלה הבדיקה של תוכניות הבנייה מבחינה חוקית, התאמה לצרכים וערכם האסטטי.

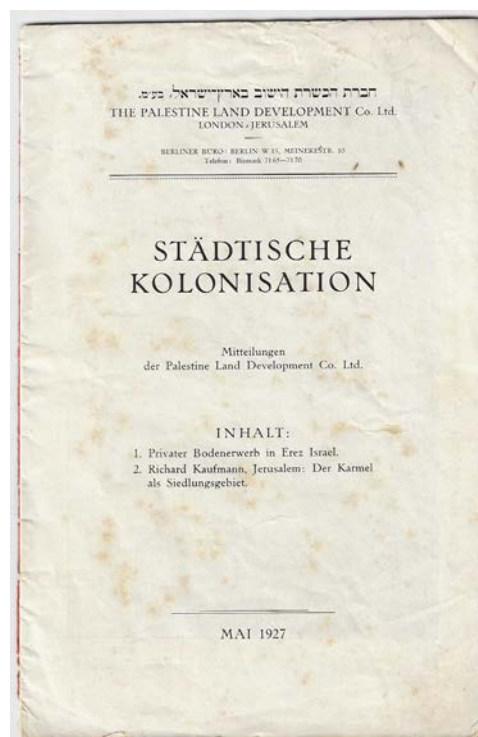
אני מצטט מתוך חוברת של חברת "הכשרת היישוב" המתייחסת להדר הכרמל 1927: "קנינו קרקע לכ-1000 מגרשים. עד היום נבנו כ-250 ומספר גדול של צריפים שיחד מאכלסים כ-3000 מתיישבים. הדר הכרמל התפתחה לשכונה מודרנית. שבילים רחבים, בנייני ציבור, הטכניקום היהודי, בית הספר הריאלי של ד"ר בירם, גני ילדים, בית ספר, בית כנסת, הפארק הציבורי, אספקת המים, סניף דואר, כולם מעידים על התפתחות".

רכס הכרמל היום מחולק לשדרות הנשיא, רחוב מוריה, רחוב חורב ושדרות אבא חושי אשר מהווים ציר מרכזי ממנו יורדים הרחובות לשכונות. עד היום קובע התכנון של קאופמן את הכניסות ואת היציאות כמו גם הפרצלציה (חלוקה) של המגרשים. כמובן שהנתונים של ההר הכתיבו את רוב התנאים.

דעתו של קאופמן הייתה שהכרמל הוא אזור מגורים מועדף בגלל שהרוח ברוב ימי השנה נושבת מכיוון מערב, כלומר מהים אל היבשה ולכן אזור שפך הקישון והקריות יועדו לתעשייה. על ההר תוכנן בית הבראה, שנבנה ברחוב אידר כסנטוריום בשם ד"ר בודנהיימר (היום משמש כבית אבות של קופת חולים כללית). קאופמן גם הציע רכבל שיחבר את העיר התחתית עם מרכז הכרמל.

בשנות העשרים שורה של אדריכלים יוצאי גרמניה היו קשורים בבניית הארץ. חלקם היו כבר בעלי שם כגון אלקס ברוולד, יוחנן רטנר ואריך מנדלסון שבנה את בית החולים הממשלתי רמב"ם בחיפה. כולם היו במגע עם קאופמן.

כיוון שקאופמן היה נציג חברת "הכשרת היישוב" שבבעלות התנועה הציונית, גם השלטונות הבריטים לא פסחו עליו כשתכננו פרויקט ציבורי כלשהו. הנה רשימה חלקית של הפרויקטים שעמדו על הפרק: תכנון נמל חיפה והשטחים שיובשו מהים, המרכז המסחרי הישן בחיפה (היום ידוע בשם "השוק הטורקי"), אזור מרכז מסחרי חדש (רחוב הבנקים), שכונת בת גלים (1921) גם היא מתוכננת בסגנון של עיר גנים, אחוזה (1926) (השם המלא הוא אחוזת הרברט סמואל), אזור מפרץ חיפה עם הקריות, צור שלום וגם שדה התעופה. יש לציין ששדרות ההסתדרות - כביש ארבע של היום - נבנה גם הוא לפי תכנון של קאופמן. לתפיסתו היה המקום לבניית הנמל בשפך הקישון אך דעתו לא התקבלה ע"י האנגלים. (היום כל כולו של מפרץ חיפה נמלים, גם הקישון).

פנחס רוטנברג, מייסד חברת חשמל, הזמין אצל קאופמן תכנון של תחנת כוח בחיפה שבסופו של דבר לא בוצע. בשנת 1932 עזב קאופמן את משרתו בחברת "הכשרת היישוב" ופתח משרד משלו בירושלים. הוא תכנן את העיר עפולה כבירת העמק ואת הרצליה ליד תל אביב. הוא הקים ביתנים ל"יריד המזרח" בין השנים 1932-1934. חלק מרעיונותיו נשארו בגדר ניסיונות חד-פעמיים, למשל גג כפול על בית ספר בדגניה א' בכוונה לצנן את האקלים בחדרי לימוד. את אותו רעיון הוא יישם בבתי מגורים של הפועלים במפעלי ים המלח (1929).

עם קום המדינה הוא זכה בכבוד והכרה מעמיתים למקצוע אך לא קיבל עבודות מניבות פרנסה. הוא גמר את ימיו בעוני. מייחסים לו אמרה: "אינני מכיר מקום עלי אדמות שיכול לתת לאדריכל ולמתכנן כל כך הרבה סיפוק כמו הארץ הזאת".

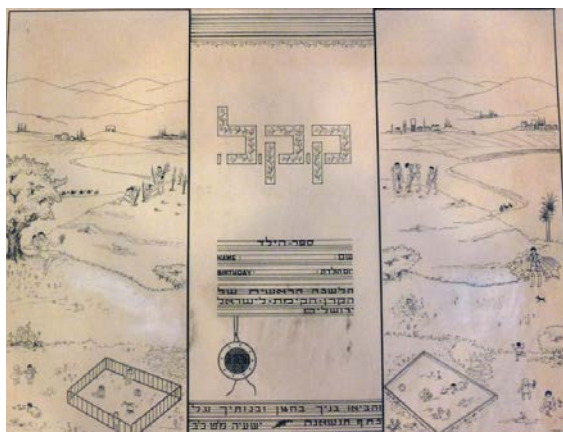
היסטוריה

תעודת רישום בספר הילד של הקרן הקיימת לישראל 1936 בעיצוב מאיר בן אורי ז"ל

יאיר בן אורי, שבט תשפ"ד / ינואר 24

אחת הגרסאות המוקדמות לתעודה

גרסה מוקדמת על נייר שקוף, ובה ניכרים סימני מחיקה של חלקים בציור

הגרסה הסופית של התעודה, ובה מצוין גם שם בית הדפוס

מאיר בן אורי, בהיותו סטודנט לארכיטקטורה בברלין ומדריך בתנועת הנוער הציונית, היה פעיל בעשייה התרבותית שחלקה הייתה משותפת עם משרדי הקרן הקיימת לישראל בברלין. בן אורי הכין כמה חוברות של יצירות לשירת מקהלה ולתנועות הנוער הציוניות, בהם שולבו לא מעט מהלחנים שהוא עצמו הלחין, ובעלותו לארץ באביב תרצ"ד - 1934 קיבל מכתב המלצה ממנהל קק"ל בברלין לקק"ל בישראל להעסקתו בתחומי התרבות, ציור, מוסיקה וכתיבת מחזות בעלות מסרים ציוניים. כשעלה לארץ התיישב בחיפה. הבחירה להתיישב בחיפה נבעה לדעתו מרצונו ללמוד ולהתחבר לפרופ' הרמן שטרוק, המנהיג הציוני הדתי והאמן בעל השם העולמי, שעזב את המרכז התרבותי העולמי שבברלין, עלה לארץ ישראל והתיישב בחיפה בשנת 1922. בן אורי היה תלמידו ובן ביתו של המנהיג הציוני הדתי. הרמן שטרוק ואשתו מלי לא זכו לילדים וקירבו את בן אורי כבן למשפחה, והיו השושבינים בחתונתו. הרמן שטרוק, שחתם את שמו על רבים מתחריטיו בשמו העברי המלא "חיים אהרן בן דוד", היה מראשי תנועת המזרחי כבר בברלין כאשר קמה לפני כמה עשרים שנה. שטרוק היה חבר ההנהלה - הדירקטוריון של קק"ל כנציג תנועת המזרחי, והשתתף באופן קבוע בישיבות ובדיונים שנערכו בדרך כלל בירושלים, כאשר מעולם לא ביקש ולא קיבל תמורה ו/או החזר הוצאות עבור פעילות זו.

בהכירו את בן אורי, המליץ להנהלת קק"ל בירושלים, ובאופן ספציפי לנתן ביסטריצקי-אגמון מנהל המחלקה לנוער ותעמולה, להעסיק את בן אורי בכתיבת מחזות, עיצוב תעודות וכתיבת מאמרים. בן אורי הציע לפרסם ולהפיק מחזות שכתב בנושא יהושע והמרגלים, משל יותם - "הלוח הלכו העצים", ומאמר הדרכה: "כיצד בונים בימת תיאטרון בשביל משחקים-חובבים?" (כידוע ביסטריצקי עצמו עסק בכתיבת מחזות, אך היה ברוחו איש השומר הצעיר).

עצתו של שטרוק התבקשה בעניין עיצוב התעודה לרישום ילדים בספר הילד של קק"ל, והוא המליץ לפנות לבן אורי. בן אורי הכין הצעה אותה העביר לקק"ל. המחלקה לנוער ותעמולה, בעזרתו-הדרכתו של שטרוק העירו הערותיהם ובקשותיהם לשינויים בתעודה שהכין בן אורי, וכך גובשה התעודה הסופית בעיצובו של בן אורי. קק"ל קיבלה את התעודה ומסרה אותה לדפוס "גרפיקה ישראל" בירושלים, כפי שניתן לראות בחלק מעותקי התעודה.

היסטוריה

התעודה שבה רשם סבא שלי, פרץ ברנשטיין אותי כתינוק, בספר הילד של הקס"ל.

מאיר בן אורי, אביו של כותב המאמר

בארכיון בן אורי שמורים עותקים מהצעה ראשונית בה שונו חלק מהפרטים ואחרים נמחקו - ועותקים מהתעודה הסופית. ידיעותי על השינויים שנדרשו ובוצעו נובעת מחליפת המכתבים עם קק"ל ומכתבו של ביסטריצקי לחברי הדירקטוריון המספר על התעודה החדשה.

מההתכתבות עולה שהצייר התבקש להחליף את הכפייה שעל ראש הרועה בכובע רגיל, להוריד בגד עביה שהיה על אחת הדמויות, למחוק את לולי הילדים ולהעביר את מעגל הרוקדים לצד שמאל ולהעמיד במקומם רועה צאן.

במכתב לפרופ' שטרוק מיום 7 בינואר 1936 כותב ד"ר לוי, מהלשכה הראשית של קק"ל: "אנו מודים לכבודו בעד הערותיו על הדפסת תעודת ספר הילד במכתבו מיום 5 בינואר, ומאשר שהקק"ל הוציאו לפועל את התיקונים ששטרוק דרש". כלומר, פרופ' שטרוק מסר הערותיו לתיקונים הנדרשים בציור באמצעות עובדי הקרן קימת לישראל האחראים להנפקת התעודה (בדרך דומה נהג כעורך אמנותי של ספר האגדה בהוצאת בית הספר הריאלי בחיפה, שהעביר הערותיו למאיירים באמצעות מרכז המערכת של הוצאת הספר).

במכתבו המעניין של ביסטריצקי לחברי הדיקטוריון של הקק"ל ברל כצנלסון, י. וילקנזקי, ז. שוקן ו-ש.זוכוביצקי, הוא מסביר מדוע שני העיצובים הקודמים (שאחד מהם נעשה על ידי י.בודקו) לא התאימו לציפיות מציבור התורמים והמתרימים, ואילו התעודה החדשה (בעיצוב בן אורי) נראית כעונה על הציפיות. בסיום מכתבו נותן ביסטריצקי קרדיט מלא לפרופ' שטרוק וכותב: "הננו לציין בקורת רוח מיוחדת, כי בהתקנת התעודה החדשה סייע לנו הרבה מר הרמן שטרוק, שהציע לנו את הצייר, וגם טיפל בעניין זה טיפול מיוחד."

עד כה לא הצלחתי לברר מתי הוחלפה תעודה זו בתעודה בעיצוב חדש, אך ללא ספק היא הייתה בשימוש במשך שנים לא מעטות, וראיתי תעודה כזו משנת 1950.

תרגיל לחידוד הזיכרון

ראה עמ' 17

איך מתרגמים את לוח השנה העברי ללוח השנה האזרחי ?

2024	השנה האזרחית
784 (5)	השנה הנוכחית תשפ"ד
1240	הפרש
	באיזה שנה הודפסה ההגדה של פסח תקנ"א ?
	הפתרון :
551	השנה תקנ"א = סכום של (ת) 400 + (ק) 100 + (נ) 50 + (א) 1
1240	להוסיף
1791	השנה בה הודפסה ההגדה

פרוש ראשי תיבות ' לפ"ק ' : "לפרט קטן". זהו ציון השנה העברית (משנת בריאת העולם) בלי רישום האלפים

מכתבים למערכת

איתן הולנד כותב:

אני קורא בקביעות ובהנאה את "קהלתון" ומצפה תמיד להופעתו. ברצוני לתקן מספר טעויות והשמטות בכתבה על החולמים על חיים משותפים, במה שקשור לאורי אבנרי. אורי נולד בגרמניה, בעיירה BECKUM בשם הלמוט אוסטרמן, ולא להורים עולי גרמניה. אורי אבנרי התגייס לצה"ל, היה ממקימי יחידת הקומנדו "שועלי שימשון" ונפצע קשה באחד הקרבות המרים. לאחר שחרורו רכש עם חברו שלום כהן את העיתון "העולם הזה" שעסק מתחילתו בחשיפת שחיתויות שלטוניות וכמובן בפעילות למען השלום. החלק ה"קל" נועד להגברת הפצת העיתון והדעות שהובעו בו. עד סוף ימיו פעל והטיף למען הקמת מדינה פלסטינית.

דוד סימה כותב:

בשנות התשעים הייתי מארגן אחת לשנה טיול בן יומיים לחברי, לאזור מערב הנגב (אבל לא רק) השתדלתי לבקר אתרים פחות ידועים ומתויירים. בסוף כל טיול הייתי מכין סיכום מחורז על האתרים בהם ביקרנו.

כביש הרעב ומוזיאון המושבים (שבינתיים נסגר. העורך)

שלטונות המנדט הבריטי ביקשו בתחילת שנות הארבעים לסלול כביש אסטרטגי בין ח'אן יונס לבאר שבע כחלק מהכוננות למלחמת העולם השנייה. אולם, לאחר שרומל הובס, נשארה רק דרך לא סלולה ובלתי שימושית.

ב-1946 - לאחר מספר שנות בצורת רצופות, היו הבדואים באזור שריים בחרפת רעב. ממשלט המנדט העסיקה את המקומיים בסלילת קטע מהכביש על מנת לספק להם תעסוקה, הכביש זכה לכינוי כביש הרעב.

בשנות החמישים הוקמו בצד הכביש מושבי עולים של המועצה האזורית מרחבים (פטיש, רנן, בטחה, פדויים, גילת, מסלול), וכן הוקמה עיירת הפיתוח אופקים. להקמת המושבים הובאו, כמעט בעל כורחם, עולים מצפון אפריקה וממזרח אסיה, שהיו אמורים להקים חוות חקלאיות. המתיישבים שוכנו באוהלים ללא חיבורי מים וחשמל, וללא הדרכה וליווי מסודרים. מספר חברים מקיבוצי הסביבה התגייסו בהתנדבות להדריך את התושבים המתוסכלים, ויחדיו הצליחו לקומם ולהפריח את המושבים.

ובלי כל ידע הושארו לרחמי שמיים,
אך בכוחות מקומיים של עולים שחומי עור,
עם טיפת התנדבות של קיבוצים באזור,
תוך שנים הפכו ליישובים לדוגמא,
תאווה לעיניים ומזור לנשמה.

אם על עליה וקליטה נדבר,
למוזיאון המושבים ניסע לבקר,
ונלמד איך לאורך כביש הרעב,
הוקמו מושבים ללא רע ואב,
ללא חשמל ובלי אספקה של מים,

בתי הורים

"לעולם לא עוד" מאת: אירית זהבי, חברת הארגון

שמי אירית זהבי. נולדתי באמצע מלחמת העולם השנייה בפולין שהייתה כבר כבושה בידי הנאצים. באחת הפעמים, כשאימי הלכה לטייל איתי ברחובות וורשה, ניגשו אליה פולניות והזהירו אותה לא לטפל בתינוקת יהודייה. אימי, שהייתה בזהות בדויה, הייתה בהירה עם עיניים כחולות ונראתה כגויה, ואני, יהודייה שחומה. לאור הנסיבות החליטה אימי שהייתה כבר אלמנה למסור אותי למעון ילדים שנוהל על ידי נזירות בוורשה.

הייתי במעון מגיל שנה עד חמש...
ב-1948 עלינו לארץ לאחר שהות של שנתיים במחנה עקורים באיטליה.

אי שם בשנות החמישים ישבתי עם אמי בכרמל וצפינו במצעד צה"ל ביום העצמאות. אמי התחילה לבכות. מעולם לא ראיתי את אמי בוכה. לשאלתי מדוע את בוכה? תשובתה מהדהדת באוזני עד היום: אינך יודעת מה זה בשבילי לראות חייל יהודי מחזיק נשק במדינה שלנו.

כיום, ניניה משרתים בצבא ביחידות קרביות, חלקם חתומים קבע, והם הם, הממשיכים את דמעות השמחה שלה למראה יהודי מחזיק בנשק.

אימא, ראי את הקהל הנפלא שרואה את דמעותיך ומבטיח לך ולנו לשמור על מדינתנו דמוקרטית, לפי ערכי מגילת העצמאות. יחד עם זאת חשוב לציין כי היו פולנים שעזרו והצילו, אבל הם היו מיעוט.

כניצולת שואה, אין דבר שמרגש אותי יותר מאשר לראות בכול מוצאי שבת את עשרות אלפי הדגלים מתנוססים כאן בגאווה בקריאה לחזרה לדרך של שפיות. אין לנו ארץ אחרת, גם אם אדמתנו בוערת.

אירית עם אימה ג'נט רוט במחנה העקורים בריבולי, איטליה. 1947

בתי הורים

לכבוד חג השבועות מתכון לעוגת גבינה מסורתית של הייקים

המתכון לקוח מתוך הספר "מטבח וינאי" של תמר ויקס-לרר. למשפחתו של אביה היה בוינה בית דפוס גדול בשם WIX. בני המשפחה הצליחו לצאת מוינה ב-1938. סבה גוסטב עבד בארץ כטבח בצבא הבריטי ובקום המדינה פתח מסעדה בתל ליטווינסקי (תל השומר), "המסעדה של גוסטב". השניצלים הענקיים ופניו הקורנות טוב היו שם דבר. אביה חנן נשלח ללמוד בבית הילדים "אהבה" ובתחילת שנות ה-70 הצטרף אל אביו במסעדה. בביתה של תמר דיברו עם הסבא והסבתא בגרמנית ואכלו מאכלים אוסטריים. ברבות הימים תמר החליטה לאסוף את המתכונים של האוממה והאופפה (סבא וסבתא) ולהנציח אותם באלבום המציג את התרבות הוינאית שהעולים ניסו לשמר בארץ, על המנהגים, השירים, והדיקלומים שמוכרים לכל ייקה, וכמובן 110 מתכונים וינאיים אותנטיים. הספר ניתן לרכישה אצל תמר. מחירו 180 שקלים. ניתן ליצור איתה קשר בדוא"ל:

tamarwixl@gmail.com או בנייד: 0522512254

עוגת גבינה וינאית Alt Wiener Topfentorte

המרכיבים

- 120 גרם חמאה
- 120 גרם אבקת סוכר
- 4 חלמונים
- 4 חלבונים
- 120 גרם שקדים טחונים
- 120 גרם גבינה לבנה יבשה (למשל-כנען/ טוב-טעם)
- קורט מלח
- 1 כפית תמצית וניל אמיתית, או שקית סוכר וניל
- 1 כף קליפת לימון מגוררת
- חמאה לשימון התבנית
- 2 כפות פירורי לחם לפיזור בתבנית

אופן ההכנה

מקציפים את החלבונים במערבל, עד שהקצף יציב. מעבירים לקערה ומניחים בצד. מעבירים את הגבינה דרך מסננת כדי שתהיה אוורירית, ומניחים בצד. מכניסים לקערת המערבל: חלמונים, אבקת סוכר וחמאה ומקציפים עד שהתערובת אוורירית. (אין צורך לנקות את המערבל מהחלבונים שהקצפנו קודם לכן). מוסיפים לתערובת את השקדים, מלח, וניל, וקליפת הלימון. מוסיפים את הגבינה ומערבבים היטב. מעבירים את הקצף לתערובת הגבינה, ומערבבים בתנועות עטיפה עדינות.

צילום: מורן זית

משולחן הקהילה

מה באמת חשוב מאת: ענת וולפנפלד, מנהלת הקהילה

נדיבות

מספר ימים לפני חג הפסח קיימנו במרכז הקהילתי מפגש לציון החג, בשיתוף מתנדבי הארגון, משתתפים בחוגים, צוות העובדים וכמובן המנכ"ל.

התלבטתי, איזה שיח אפשר להביא הפעם...האם לשתף בביקור שלי בקריית גת אצל חברים שכולם שפוננו מניר עוז?

האם להציף את הדילמה אם מותר ונאה לחגוג בזמן שיש כל כך הרבה חטופים שאינם איתנו? האם לשאול את המוזמנים... איך נהפוך את המשבר הנורא הזה להזדמנות?

נזכרתי בשני סרטים שראיתי לאחרונה, המתרחשים באחת מהתקופות האפלות של העולם ובמיוחד כלפי היהודים. התקופה הינה מלחמת העולם השנייה. וכך נפתח הסרט "יונה לבנה": "אנחנו שוכחים הרבה דברים שקרו במהלך חייו, אך מי שהתייחס אלינו בנדיבות, גם אם לא סיכן את חייו, לעולם לא נשכח את אשר עשה עבורנו".

ניקולס וינטון

אז בואו נדבר על נדיבות... ביקשתי מהמוזמנים!

אדם נדיב בחברה הוא מישהו שעושה מעל ומעבר כדי לעזור לאחרים מבלי לצפות לתמורה. אדם זה נותן ללא אנוכיות את זמנו, משאביו, תוך שהוא מגלם חמלה ואמפתיה לצורכיהם. אנשים אלה נותנים השראה לאחרים לתרום לחברה יותר חומלת ואכפתית כולה. מעשיהם משמשים תזכורת להשפעה החיובית שיכולה להיות לחסד ולנדיבות על העולם שסביבנו. אנשים נדיבים בחברה יכולים ללבוש צורות רבות. הם עשויים להיות פילנתרופים שתורמים סכומי כסף משמעותיים למטרות צדקה, מתנדבים שמקדישים מזמנם לעזרה או פשוט אנשים רגילים שמבצעים מעשים קטנים של חסד שעושים הבדל גדול בחייהם של אחרים.

הסרט השני, "נפש אחת" על משקל המציל נפש אחת כאילו הציל עולם ומלואו. סר ניקולס וינטון יחד עם קבוצת מתנדבים צעירים כולל אימו של וינטון, העבירו 669 ילדים ברכבות לבריטניה מצכסלובקיה. חבורת אנשים צעירים חדורי נדיבות אלטרואיסטית פעלו בזמן טרום מלחמה, בשעה שרוב האנשים העדיפו לעצום עיניים.

אין לנו אפשרות לשלוט על המציאות, יחד עם זאת במרחבים האישיים שלנו אנו יכולים להתנהל בנדיבות. וזה היה השיח שלנו בהרמת כוסית לחג הפסח.

משולחן הקהילה

מועדון בוקר

קפה, מאפה והרצאה

יום חמישי 27.6.24

נעמי שמר

מרצה: יורם מארק ריין

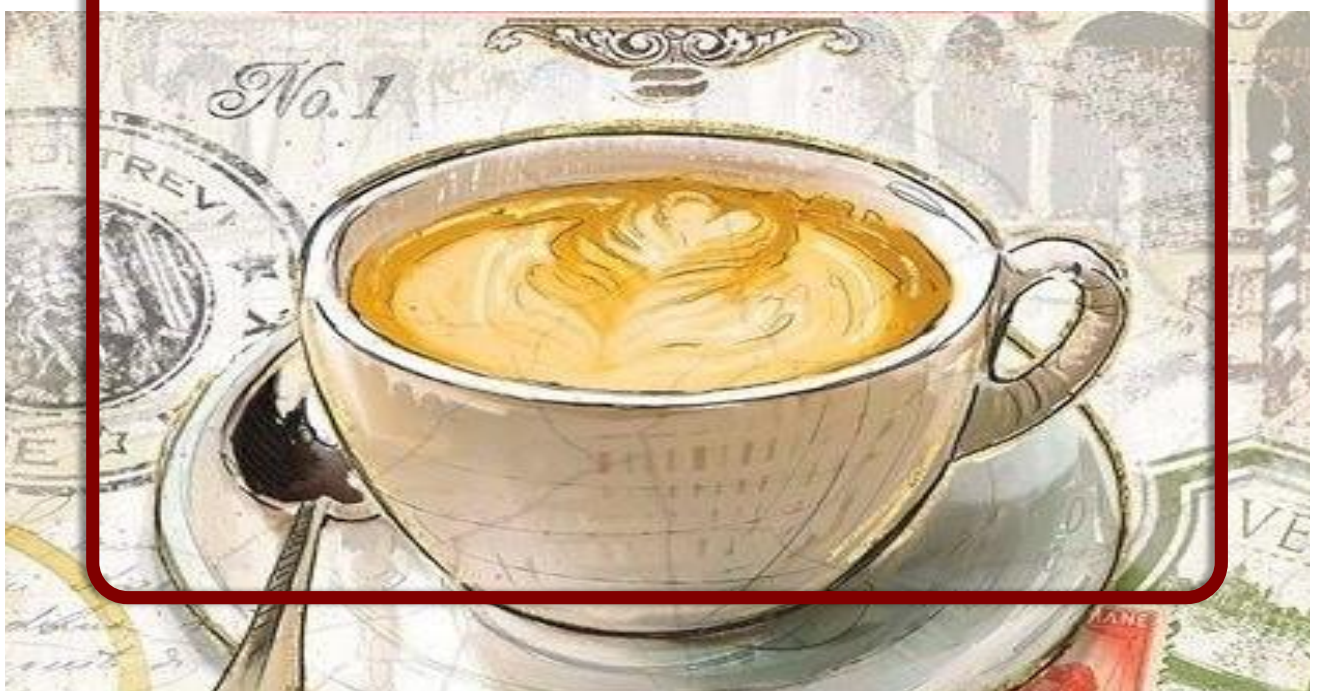
10:00 קפה ומאפה | 10:30 הרצאה

נשמח לראותכם במרכז הקהילתי - מוריה 55, חיפה

צנת וולפנפלד-מנהלת הקהילה וצוות המרכז הקהילתי

לעידוד מצב הרוח - במחיר מיוחד: 15 ₪

הרשמה במזכירות הקהילה: 04-8258989

משולחן הקהילה

מועדון בוקר

קפה, מאפה והרצאה

יום חמישי 25.7.24

ביקור סר אוליפנט בירושלים

מרצה: גלי נחום

10:00 קפה ומאפה | 10:30 הרצאה

נשמח לראותכם במרכז הקהילתי – מוריה 55, חיפה

את וולפגנג-מנהל הקהילה וצוות המרכז הקהילתי

לעידוד מצב הרוח – במחיר מיוחד: 15 ₪

הרשמה במזכירות הקהילה: 04-8258989

מרכז קהילתי פסגות כרמל

שדרות מוריה 55, חיפה, טל: 04-8258989 / פקס: 04-8119414
 anatw@beit-horim.org.il / www.beit-horim.org

אנו מזמינים אותך להצטרף אלינו

במרכז הקהילתי מתקיימות פעילויות פנאי, תרבות וחברה. הנך מוזמן/ות להיכנס,
 להתרשם מהאיכות ומהאווירה ולהצטרף.
 נשמח לראותך,
 צנת וולפנפלד, מנהלת המרכז הקהילתי.

תכנית קבועה				
יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
ברידג' 09.00-11.00	סדנאות	ברידג' 08.30-11.00	סדנאות	ברידג' 08.30-11.00
קרמיקה 09.30-12.30	ציור 12.30- 09.30 	יוגה דינמית בזום 09.00-10.00	קרמיקה 09.30-12.30	קבוצות שיחה בגרמנית 09.30-10.30 10.15-11.15 (אחת לשבועיים)
אנגלית בדגש דיבור 09.30-11.00			קבוצת זהר שיח על ההתמודדויות המזמנות לנו בגיל השלישי 09.45-11.10 (אחת לשבועיים)	
מועדון אוהבי יידיש 11.15-12.15 (אחת לשבועיים)		סריגה 09.15-10.00 	חוג ספרות בגרמנית-בזום 10.00-11.00	טיולים
			תנ"ך 11.30-12.30	ניתן להירשם ללא עלות, לתפוצת הדיוור האלקטרוני ולקבוצת הווצאפ ולקבל עדכונים שוטפים על הפעילויות
ברידג' מודרך 16.00-18.00	קבוצת שיחה בגרמנית 18.00-19.00 (אחת לשבועיים)	הרשמה* קורס לימוד ברידג' למתחילים 16.00-18.00	ברידג' מודרך 16.00-18.00	

*פתיחה כשיש מינימום נרשמים.

לפרטים נוספים והרשמה, נא לפנות בימים א-ה בשעות: 07.30-14.00 / טל': 04-8258989

*פתיחה כשיש מינימום נרשמים.

לפרטים נוספים והרשמה, נא לפנות בימים א-ה בשעות: 07.30-14.00 / טל: 04-8258989

פסגות כרמל – דיור מוגן (ע"ר) בית הורים בע"מ (חל"צ)

הננו מתכבדים להודיע על כינוס האסיפה הכללית השנתית של פסגות כרמל - דיור מוגן (ע"ר)

שתתקיים ביום שני, כ"ג בתמוז תשפ"ד, 29.07.2024,

באודיטוריום בית הורים "פסגת חן" רח' בת חן 40, חיפה.

התכנסות בשעה: 09.30

התחלת האסיפה בשעה: 10.00

על סדר היום :

1. בחירת יו"ר האסיפה.
2. דו"ח על פעילויות הארגון – יו"ר הארגון.
3. דו"ח כספי – רו"ח המבקר.
4. דו"ח ועדת ביקורת.
5. אישור דוחות כספיים והדו"ח המילולי לשנת 2023.
6. בחירת ועדת ביקורת.
7. מינוי רואה חשבון.
8. דיון כללי.

כל חברי העמותה מוזמנים

ניתן לעיין בדו"חות הכספיים והדו"ח המילולי לשנת 2023,

במשרדי ההנהלה, שד' מאפו 8, חיפה,

בימים א'-ה' החל מתאריך 14.07.2024 בין השעות 09.00-12.00.

בברכה,

בני זוסמן, יו"ר

דיור מושלם
שירותי דיור מוגן בביתך

אביב מושלם עם פריחה מחודשת

זכשיו יאתר מתמיד:

"דיור מושלם" שירותי דיור מוגן עד הבית!

אנו שמחים להזמין לשמוע ולהתרשם
(קפה ויחס חם - עלינו!)

"דיור מושלם" - הישארו בביתכם הפרטי וקבלו שירותים עד הבית!

תכנית המאפשרת בחירת שירותים איכותיים מסל רחב ומגוון,
בהתאמה אישית, החל מ-200 ש"ח דמי מנוי לחודש.

בין השירותים:

ארוחות טריות מדי יום, ניקיון, שירותי רפואת חירום וביטחון, תיקונים, תמיכה, השגחה ועוד

הכל עד פתח הבית

השתתפות בחוגים, בטיולים, בהרצאות, בבריכה ובחדר כושר

הכל בבתי הדיור המוגן ובמרכז הקהילתי של הארגון

התכנית הושקה לפני 11 שנים ע"י פסגות כרמל - דיור מוגן (ע"ר), בעל רשת בתי דיור מוגן בחיפה,
ומאז היא זוכה להתעניינות רבה ולהדים חיוביים בקרב הציבור ובאמצעי התקשורת.

הנכם מוזמנים

לקבוע פגישה בה תכירו

את השירות הייחודי

04-8119444

בפנייתכם אלינו אנא ציינו "דיור מושלם"

פסגות כרמל - דיור מוגן (ע"ר) - בעל רשת בתי דיור מוגן בחיפה ובצפון:
"ראשוני הכרמל" (מאפו) | "פסגת אחוזה" | "פסגת-חן" | "רעות" התישבי | "רעות" קרית ביאליק

לאה גולדברג Lea Goldberg

משוררת, כלת פרס ישראל

נולדה 29 במאי 1911
בקניקסברג, פרוסיה המזרחית (גרמניה)
(היום קלינינגרד רוסיה)
נפטרה 15 בינואר 1970 בתל אביב
עלתה ארצה ב-1935

זה שבועות שאיש אינו פונה
אלי בשמי, וזה פשוט מאד:
התוכיים שבמטבח ביתי
עוד לא למדו אותי,
האנשים בכל רחבי העיר
אינם יודעים אותי.
והוא קיים רק על נייר, בכתב,
ואין לו קול, ואין לו צליל ותו.

ימים אני הולכת ללא שם
ברחוב שאני יודעת את שמו.
שעות אני יושבת ללא שם
מול עץ שאני יודעת את שמו.
ולפרקים אני חושבת ללא שם
על מי שאינני יודעת את שמו.

"שְׁאֲרִית הַחַיִּים", כְּפֹּף אָמֵר,
"שְׁאֲרִית הַחַיִּים הִיא תְּבוּנָה אוֹ סִכְלוּת
וְלֹף הַבְּרָרָה".

עֶשֶׂר פְּעָמִים
וְאוֹלֵי עֶשְׂרִים
עֲבַרְתִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה
בְּשָׁלוֹם.
אֲבָל מִי עָרַב
שֶׁהַיּוֹם אֶעֱבֹר
בַּמָּקוֹם הַזֶּה בְּשָׁלוֹם.

כל שנה ושנה מוריק הדשא
ועולה החמה ויורד המטר
כל שנה ושנה אדמה מתחדשת
מלבין החצב ומזהיב ההדר
כל שנה נולדים אנשים לרוב
לדמעות ולצחוק, לאחוה ושינאה
יש מישהו הרוצה רק טוב
גם השנה...